

KAMEN ŽIVOTA

**LIST ŽUPE SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA
BRELA**
GODINA 4. OŽUJAK 2010. BROJ 7 ISSN 1847-1129

KAMEN ŽIVOTA

LIST ŽUPE
SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA
BRELA

Utemeljitelj i nakladnik:
Župni ured sv. Stjepana Prvomučenika
Brela

Uredničko vijeće:
don Mate Škaričić
Vanja Sokol, prof.
Zdravko Pervan, prof.
Andrea Ursić, prof.
Nada Marušić
Viktor Puljak

Glavni urednik:
don Mate Škaričić

Zamjenik glavnog urednika:
Vanja Sokol, prof.

Lektori i korektori:
Zdravko Pervan, prof., Vanja Sokol, prof.

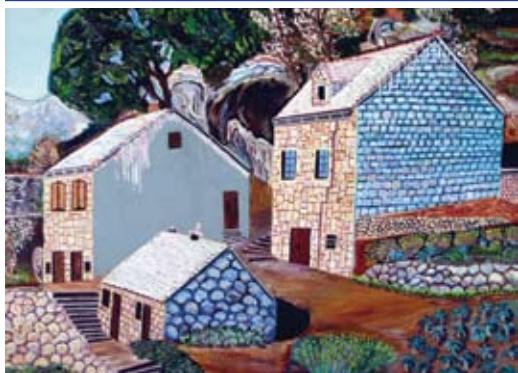
Naslovnicu osmislio:
Nedjeljko Tomaš - Dominik

Likovni prilozi:
Ivan Žamić (Ivo) - Picollo
Nedjeljko Tomaš - Dominik

Tehnička priprema:
Viktor Puljak

Tisak:
DES - Split

Naklada 500 primjeraka
List izlazi povremeno

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIŠTVA ----- 3 USKRS

Getsemanska maslina -----	4
Molitva Uskrslom -----	6
Uskrnsni običaji -----	7
Tri stabla -----	8

NAŠE MISLI

Samo je u Bogu prava sreća-----	10
Eli! Eli! Lama azavtani -----	11
Uskrs - pobeda ljubavi -----	12
Molitva -----	13
Pred europskim izazovima -----	13
Na putovanju -----	16
Sveta Hrvatska -----	17
Vrt ljubavi -----	18
Isusova žrtva za sve na -----	18
Smisao u besmislu -----	19

BIOGRAFIJE SVETACA

Sveti Blaž -----	20
------------------	----

OBLJETNICE

Otar Ante Antić -----	21
Alojzije Stepinac -----	22

UPOZNAJMO RELIGIJE SVIJETA

Islam -----	25
-------------	----

POVIJEST I BAŠTINA BRELA

Nova crkva Gospe od Zdravlja -----	30
------------------------------------	----

PRIČE BAKE NEDE ----- 33

IZ MOJIH MEMOARA ----- 34

IZ STARIH ARHIVA ----- 37

HODOČAŠĆA I POSJETI ----- 43

DOGAĐAJI U ŽUPI ----- 50

PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE ----- 51

BLAGDANSKI RASPORED ----- 52

CRTICA IZ VJERE I MORALA ----- 55

MAЛО SMJEHA I MUDROSTI ----- 57

RIJEČ UREDNIŠTVA

“DOSTOJAN JE ZAKLANI JAGANJAC PRIMITI... ČAST I SLAVU I BLAGOSLOV”

Dragi čitatelji “Kamena života”, u rukama imate sedmi broj našeg župnog lista. Treći koji izlazi u uskrsnom terminu.

Mi iz uredništva potrudili smo se i ovaj put prikupiti priloge za koje se nadamo da će kod Vas pobuditi zanimanje, i koji će Vam dati jednu novu poveznicu sa životom naše župe. Slijedeći već pomalo ustaljenu shemu sadržaja, nastojimo obogatiti svaki broj nekim prigodnim uratkom nadajući se i na taj način potaknuti

Vas da postanete i ostanete naši redoviti čitatelji.

Zato Vas s prve stranice želim podsjetiti na veliko otajstvo naše vjere: otajstvo zajedništva djece Božje. Slaveći Uskrs, proslavljamo Isusovu pobjedu nad smrću – naš najveći blagdan. Mi u toj istini nalazimo najvažniji oslonac našeg kršćanskog života, ali i prvi motiv našeg vjerničkog okupljanja. Jer vjernici se mogu okupljati također na stadionu, u školi, na planinarskom izletu, na brodu. Čak se mogu moliti na tim mjestima. Da momčad postigne zgoditak, ili za dobru ocjenu, ili za lijepo vrijeme, ili za spas plovila od potonuća kao što se molio sv. Pavao u brodolomu, ili poput one zgode kad su se molili svi na brodu kojim je plovio Jona prorok. Ipak sva ta okupljanja i sve te molitve nisu u svojoj jezgri kršćanska. Samo naše zajedništvo gdje se Isus nalazi u središtu je autentično kršćansko zajedništvo.

Dok klikćemo Uskrslomu skupa sa sv. Ivanom: “*Dostojan si, Gospodine, Bože naš, primiti slavu i čast i moć! Jer ti si sve stvorio, i Tvojom voljom sve postade i bi stvoreno! Dostojan si uzeti knjigu i otvoriti pečate njezine, jer si bio zaklan i otkupio, krvlju svojom, za Boga ljudi iz svakoga plemena i jezika, puka i naroda. Učinio si ih Bogu našemu kraljevstvom i svećenicima i kraljevat će na zemlji. Dostojan je zaklani Jaganjac primiti moć, i bogatstvo, i mudrost, i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov!*” (Otk 4,11;5,9.10.12) pozivam vas da pobožno, sveto i radosno skupa proslavimo Uskrs, te da nam ovogodišnje slavlje bude poticaj na ostvarivanje dubljeg i autentičnijeg kršćanskog zajedništva. Neka slavlja: Uskrsa, Prve Pričesti i Krizme koja su pred nama, ne budu signal za napuštanje zajedništva oko oltara Kristova tijekom ljeta koje slijedi. Već naprotiv, neka nam ulije gorljivost duha da znamo prihvatići ne samo one pobožnosti koje Crkva zapovijeda svojoj djeci, jer su nužne za opstanak vjerskog života: kao što je to nedjeljna Misa ili Uskrsna Ispovijed; već i one koje Crkva preporučuje: kao što je Euharistijsko klanjanje ili molitva krunice u obitelji.

Bog vas blagoslovio, i čuao od svakog zla!

don Mate

GETSEMANSKA MASLINA

Još otkad bijah nejaka mladica,
pridavala sam sebi važnost zbog iskazane časti
da promatram Sveti Grad i njegov Hram.

Dala sam svoj plod za pomazanje Davida
i nisam se štedjela iscijediti za kraljeve i pomazanike.

Ipak duga stoljeća uzaludnog iščekivanja
ohladila su moju čežnju za obećanim Kraljevstvom.

Ostarjeh, a ne dočekah ostvarenje nadanja.
Puna užasa i razočaranja sušila sam se od bola
gledajući na koga se slijevalo ulje pomazanja
s mojih trudnih grana.

Nadu mi je vratila česta prisutnost mladog Učitelja,
koji je pod mojim hladom plakao nad Gradom,
sluteći bijedu i nemoć lažnoga sjaja,
ali i navijestao dolazak Kraljevstva.

To me je držalo da ne uvenem u starosti,
da ne promašim život u posljednji čas,
kad se činilo da je spasenje na pomolu.

Dok sam promatrala kako svečano ulazi u Grad,
kako ga dočekuju i kliču mu kao Kralju, Mesiji i
Pomazaniku,

ponadah se da će napokon moje ulje pomazati pravoga.

Naprotiv, tek nekoliko dana kasnije,
mračna noć je opet gutala moje snove,
dok se On molio prostrt pod mojom krošnjom,
ostavljen i sam.

Brižno sam upijala Njegov znoj
i krv što je kapala u smrtnoj borbi,
zalijevajući korijene moga bića.

Nemoćna sam bila otkloniti slapove zla,
koje se na Njega izlilo,
pokapajući sve moje nade.

Ali trećega dana nekim čudom,

iz moga sasušenog debla,
gdje sam ljubomorno čuvala kapljice Njegove krvi,
izbila je jedna nova mladica.
Nevidljiva snaga protkala mi cijelo biće.
Primila sam Silu odozgo
o kojoj sam slušala iz Njegovih usta,
a koju sam stoljećima iščekivala.
Tek sada kad me je Njegova krv iznutra pomazala,
snagom koju je On kao Pomazanik baštinio,
znam da mogu i ja pomazivati,
ne više u nagovještaju, nego u stvarnosti,
posvećujući Pomazanike pomazanjem odozgo
– Duhom kojeg mi je krvlju svojom u žile ulio.

don Ivan Bodrožić

www.patrologija.com

MOLITVA USKRSLOM

*Gospodine
Ti si sramotu križa
posvetio snagom otkupljenja
i oprao nas vodom iz probodenog boka*

*Daruj nam srce ispunjeno ljubavlju
po zrakama Milosrđa
ojačaj nam duh
u svemoći svoga Imena*

*Gospodine
Ti si raspršio sjene mraka
smrću na križu
i tamu beznadu obasjao pobjedom
Uskrsnog jutra*

*Nauči nas hoditi u svjetlu svoje Ljubavi
da uronjeni u kupku
Tvoje Predragocjene Krvi
uskrsnemo na novi život*

*Gospodine
sav naš život se zapravo odvija
između euforične radosti Cvjetnice
i gorčine Velikog Petka
i svima nam je prijeći
uzburkanu rijeku
do onostranosti
slave Uskrsnuća*

*Podaj nam milost trajne Prisutnosti
po žrtvi Križa
da iz Tvoje preobrazbe
crpimo smisao patnji
koja nas čini dionicima
Tvojega Kraljevstva.*

Roza Brkušić-Hrvoslava

USKRSNI OBIČAJI U HRVATSKOJ...

Hrvatska je uz prirodne ljepote poznata i po svojoj baštini povezanoj uz vjerske svetkovine. Kod slavljenja Uskrsa ističe se osobitost ukrašavanja uskršnjih jaja poznatih pod nazivom pisanice. Umijeće izradbe pisanica jedan je od starijih običaja na ovim prostorima. Naziv pisanica nastao je prema staroslavenskoj riječi *pisati* koja ujedno znači i slikati, te su tako pisanice oslikana jaja. Za pisanice su vezani i neki drugi običaji u pojedinim dijelovima Hrvatske, kao što su darivanje jajima, tucanje obojenim i neobojenim jajima i gađanje jaja novcem. U starom Zagrebu i njegovoj okolici tucanje jajima nagovještavalo je dolazak Uskrsa kao prijelomnice u vremenu, pa se tim događajem označavalo *I vrijeme*(u dokumentima u 14.st. mogu se naći zabilješke da se nešto dogodilo "poslije" tucanja jaja, tj. poslije Uskrsa). Najljepši primjeri oslikavanja jaja nalaze se u nekim selima u Podravini, Zagorju i Međimurju. Motivi na šaranim jajima su različiti i kreću se od likova do ornamentike. Ljudi su , na selu koristili boje koje su našli u prirodi od korijena cikle, ljske luka ili crvenog radiča. Pisanice iz Međimurja bile su prepoznatljive po crnoj boji koja se dobivala od bobica bazge, duda ili čađe, a nešto svjetlijia nijansa smeđe-crna od kore hrasta. Jaja na jugu Hrvatske tradicionalno se boje u crveno i imaju bijele ukrase u obliku rozete ili zvijezde, dok se u drugim krajevima iscrtavaju pravocrtni oblici.

Diljem Hrvatske se upotrebljavaju različite tehnike ukrašavanja pisanica, Jedna je ukrašavanje pomoću tekućeg voska, a poznato je ukrašavanje uz pomoć svile i konca koja se koristi u okolici Dakova. Ukrašavanje pisanice tehnikom struganja izraženo je u okolici Sunje, dok je dekoriranje pisanica

slamom vezano uz Bunjevce. Svakako treba spomenuti i tehniku Dubrovačkog primorja koje je slična konavoskoj, no svoje je savršenstvo oslikavanja dostigla uz pomoć pera. Uz precizno oslikane motive nalazimo natpise poput *Ovo jaje od srca se daje* , *Ovo jaje palo s neba, baš u ruke kome treba* i sl.

Umijeće šaranja uskršnjih pisanica danas se oživljava prenošenjem na mlađe generacije, u školama kroz likovne radionice te postaju tako prepoznatljiv hrvatski suvenir.

...I SVIJETU

Kršćani diljem svijeta njeguju vlastite uskršnje običaje, koji zajedno daju kombinaciju zanimljivih i rijetkih iskustava u ovo blagdansko doba.

Norvežani i Danci nose kruh u džepovima, te ga u ponoć pojedu, a običaj potječe još od vikinškog doba, kada su Vikinzi nosili zimzelene bobice koje simboliziraju život.

Bugarska i Rumunjska na Veliku subotu njeguju običaj stavljanja brašna, soli, kvasca i pisanica na prozore, a od tih sastojaka se zamijesi kruh, koji se objeduje na dan Uskrsa, da bi godina bila plodna.

Španjolska ima zanimljiv običaj, plutajuće splavi sa goleminim ukrašenim figurama koji predstavljaju likove iz biblijske priče o Kristovu uskrsnuću.

U Meksiku se na ulice postavljaju papirnati likovi Jude Iškariotskog unutar kojih je vatromet.

U Laponiji - bijeli Uskrs uz zimske radosti. Uz pjesmu i ples igraju se sa snijegom, prave se snjegovići te se slavi Isusovo uskrsnuće i buđenje prirode.

Pripremila: Andrea Ursić

TRI STABLA

Bila jednom tri stabla na brdu u šumi. Razmatrali su svoje nade i snove kada prvo stablo reče: *Jednog dana, nadam se, ja ću postati kovčeg za blago. Možda ću biti ukrašen zamršenom rezbarijom i svatko će vidjeti ljepotu.* Tada drugo stablo reče: *Jednog dana ja ću biti moćan brod. Nosit ću kraljeve i kraljice preko voda i plovit ću do krajeva svijeta. Svatko će se osjećati sigurnim u meni zbog snage moga trupa.* Konačno treće stablo reče: *Ja želim narasti i biti najviše i najravnije stablo u šumi. Ljudi će me vidjeti na vrhu brda, gledat će na moje grane i mislit će na nebesa i na Boga i kako sam im blizak. Ja ću biti najznačajnije stablo svih vremena i ljudi će me se uvijek sjetiti.*

Nakon nekoliko godina ustrajnih molitava da njihovi snovi postanu stvarnost, grupa drvosječa dođe do stabala. Jedan dođe do prvog stabla i reče: *Ovo izgleda snažno stablo, mislim da ću biti u stanju prodati drvo tesaru, i počne sjeći stablo.* Stablo bijaše sretno. Znalo je da će od njega tesar napraviti kovčeg za blago. Kod drugog stabla drvosječa reče: *Ovo izgleda snažno stablo, bit ću u stanju prodati ga brodogradilištu.*

Drugo stablo bijaše sretno. Znalo je da će na moru postati moćan brod. Kada drvosječa dođe do trećeg stabla, stablo bijaše uplašeno, jer ako ga posijeku, njegovi se snovi neće ostvariti. Jedan od drvosječa reče: *Ne trebam ništa posebno od svog stabla pa ću uzeti ovo.* I on posijeće stablo. Kada prvo stablo dospije kod tesara, napraviše od njega jasle za hraniti stoku. Staviše ga u šalu i napuniše

sijenom . To nije ono što je on molio. Od drugog stabla napravljen je mali ribarski brod. Završiše njegovi snovi o moćnom brodu koji nosi kraljeve. Treće stablo je nasjećeno u velike komade i ostavljeno samo u mraku.

Godine su prošle, stabla zaboraviše svoje snove.

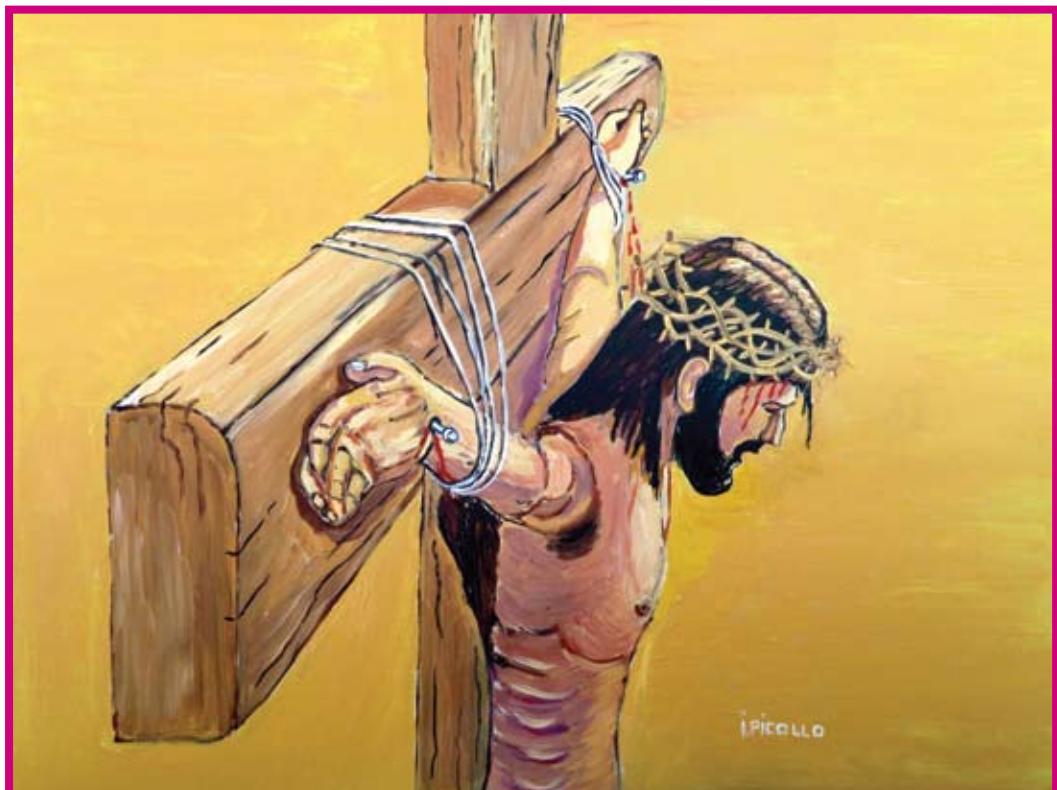
Jednog dana čovjek i žena dođu do štale. Ona se porodi i staviše dijete u jasle koje su napravljene od prvog drveta. Čovjek je žalio da je mogao napraviti kolijevku za dijete, ali i ove jasle će dobro poslužiti. Stablo je osjetilo važnost ovog događaja znajući da je sadržavalo najvažnije blago svih vremena.

Godinama kasnije, grupica ljudi uđe u ribarski brod, napravljen od drugog stabla. Jedan od njih bijaše umoran i ode spavati. Dok bijahu na vodi podiže se velika oluja i stablo uvidje da nije dovoljno snažno da zaštitи ljude. Ljudi probudiše čovjeka, koji bijaše zaspao, on se ustade, reče: **MIR** i oluja stade. Stablo tada uvidje da je nosilo kralja nad kraljevima na brodu.

Konačno netko dođe i uzme i treće stablo. Nošeno je kroz ulice dok su se drugi ljudi rugali čovjeku koji ga je nosio. Kada dođoše do mjesta, čovjek bijaše pribijen na stablo i uzvišen u zrak da umre na vrhu brda.

Kada nedjelja dođe, stablo uvidje da je dovoljno snažno da stoji na brdu i da bude blizu Gospodina Boga, jer Isus bijaše razapet na njemu.

Pripremila: Vanja Sokol

SAMO JE U BOGU PRAVA SREĆA

Slobodan moj križ uvijek gori.

Kad god sam htjela pobjeći mu, plameni njegove vatre za mnom su išli, On je i dalje gorio.

I onda kad sam htjela baciti ga u zaborav njegova ljepota jače i jače u meni je plamsala.

Kad sam htjela prekriti ga zastorom svjetovnosti i prolaznosti , On, neovisan od mojih htijenja i dalje, još jačom snagom, nastavi gorjeti.

Iskre njegove prodirahu kroz moje biće, razderaše platno i ispunije me smisлом....

Shvatih....

Ja sam njegova i On je moj, moj križ i ja smo jedno...

Svjesna da i meni, kao i svim ljudima, na životnom putu stoje KRISTOVOM voljom napravljeni mostovi preko kojih valja nam prijeći, te kako je svaki prijelaz bogato iskustvo i doživljaj božanske ljubavi...

Doista, previše se oslanjamo na ono izvanjsko i nismo često svjesni kako je uvelike važnije ono nutarnje.

Duboka svijest i pravilan raspored životnih vrjednota zrcalo su našeg nutarnjeg sklada.

Svojom vanjštinom čovjek često puta pred drugima sebe želi prikazati u boljem svjetlu, no nažalost, takve sreće i zadovoljstva su trenutni, jer duša ne podnosi

idealiziranje i ona živi u realnosti i ONA živi za onoga koji je voli onaku kakva jest.

Samim idealiziranjem stavljamo masku vlastitom identitetu koji će nam kad tad to poniženje skupo naplatiti.

Naš životni uzor je KRIST koji je svojom poniznošću postao slavan , svojom malenošću postao velik.

Sa svih strana milost njegova širi ruke spremna da nas prihvati.

Darujmo mu svoje srce i svoju dušu.

Poklonimo mu se i vlastiti život posvetimo NJEMU jer „ Svuda je bol, jer sve prolazi, BOG jedini ostaje i samo je u njemu prava sreća.“

s. Matea Periš

ELI! ELI! LAMA AZAVTANI!

Kažu da Bog sve vidi, sve čuje i sve zna. Isus je znao što ga čeka i prigrlio je svoju smrt, jer je ona bila potrebna za spasenje svijeta. Ako je to znao onda je morao znati i kakav svijet spašava: svijet pun grijeha, mržnje, pohlepe, ratova, ubijanja, krađa, laži, krvoprolića, izopačenosti, ropstva... I unatoč toj spoznaji je sebe žrtvovao za nas!

Zapitam se je li to imalo smisla; čemu spasiti svijet koji će se ionako sam uništiti? Čemu ta žrtva kad je čovjek neće znati cijeniti?

No s vremena na vrijeme čovjek nas iznenadi. Iz vijesti čujemo kako je netko pomogao nekome u nevolji, kako je netko nekoga spasio; pročitamo u novinama kako se majka žrtvovala da spasi dijete ili je jednostavno netko nekomu učinio neku malu uslugu. I takve vijesti nam pružaju utjehu, jer nam govore kako *u nama* još ima ljubavi i dobrote. Te stvari su dokaz da u nama još tinja Njegova iskra; da je zlo ovog svijeta nije uspjelo ugasiti. I iako je crna kronika uspjela „osvojiti“ novine, svaka dobra vijest nam govori da još ima nade za nas.

Uskrs je naš najveći blagdan i iako u kalendaru zauzima samo jedan dan on traje cijelu godinu. Svaki dan se trebamo spomenuti Kristove žrtve na Golgoti i truditi se da je opravdamo.

Silvije Strahimir Kranjčević u jednoj pjesmi ističe:

*Na Golgoti je umro – a za kog je izdano?
Je'l pala žrtva ova il kasno ili rano?*

*Na Golgoti je umro i svijet za to znade,
Al od te žrtve davne još ploda ne imade.*

*A krv je tekla mnoga i srce tu je stalo
Što nikad nije više onako zakucalo...*

*I vjekovi su prošli daleki, strašni crni,
Osušila se krvca i suha još se skvrni.*

*Prošetala se povijest u sramotničkoj halji,
I što smo nebu bliži, sve od neba smo – dalji!*

...

*A usred bare ove, gdje trovna gamad pliže,
Uzvisilo se drvo i Hrist se na njem diže.*

*I gleda gdje su ljudstvu sve gori crni dani
I pliče: Eli, Eli, Lama azavtani!*

Duje Medić

USKRS – POBJEDA LJUBAVI

Uskrs je nešto najljepše što se čovjeku može dogoditi. Uskrs je za nas poziv na svakodnevno umiranje i uskršavanje. Samo ono što umre, moći će uskrsnuti. Tko umre sebi, svome egoizmu i svojim iluzijama, uskrsnut će pun ljubavi, sreće i

božanskog mira. Uskrsnuće se mora svakodnevno pripremati već u ovom životu. U tom smislu Uskrs je poziv na **hrabrost umiranja sebi**, kako bi nas već u ovom životu prožela ljubav Božja odnosno Duh Sveti koji oživljuje i uskršava mrtve. Ljubav je Božja razlivena u našim srcima po Duhu Svetomu koji nam je darovan. Isusovo uskrsnuće je jamstvo da ćemo i mi uskrsnuti. Najradosnija spoznaja do koje čovjek može doći na ovom svijetu jest u uvjerenju da **smrt nema zadnju riječ u našem životu, zadnju riječ ima život**. Budućnost pripada ljubavi koja je jača od smrti. **Tko ne ljubi, ostaje u smrti.**

Uskrsnuće počinje već ovdje na Zemlji, po životu iz Ljubavi. Uskrs je pobjeda ljubavi i svaki koji nesebično i velikodušno ljubi, uskrsnut će na život vječni.

Lidija Tomaš

USKRS

Bliži se Uskrs, najveći kršćanski blagdan, uskrsnuće Isusa Krista. Za Uskrs svi se pripremaju s posebnim nadama i radostima. Bitno je samo da Uskrs dočekaš čistog srca i duše, da s uskrsnućem Isusovim uskrsnes i ti sam, da ti se otvori srce i um, da naučiš praštati i voljeti. Jer ljubav je bit svega pa čak i samog Uskrsa. Isus nas voli, on je trpio za nas, on je umro za nas, time nam je pokazao da njegova bol, njegova patnja nisu uzaludni. Pokazao nam je da ljubav i dobrota mogu biti jači i od same smrti, da je bit samoga života ljubav i oprost. Otkrio nam je što znaci žrtva za nekoga, za nešto. U ovo uskrsno vrijeme shvaćamo da je Isus pokušao doprijeti u naša srca, pokušao je u njih usaditi zrno dobrote, ljubavi i praštanja. Svojom žrtvom to je i uspio. Posvjedočio nam je da je prava ljubav dar Božji, da je rijetka i dragocjena te da se ne smije odbaciti.

I ovaj Uskrs ja ću provesti sa svojom obitelji, sa svojim najbližima i najdražima, i mi ćemo u molitvi, sebedarju i odricanju dočekati Uskrs na svoj poseban način. I u ovoj korizmi ćemo pokušati više voljeti, praštati i činiti dobra djela. Možda će nam uspjeti, a možda i ne. Jer nitko nije savršen pa tako nismo ni mi, ali trudit ćemo se u spomen Isusa i u spomen svakog bivšeg i budućeg zajedničkog Uskrsa.

Marija Bolović

MOLITVA

Ne ostavljam me samu na raskrižju puteva
Osmisli moje dane traženja
Razloge za bijeg više ne smisljam
Želim biti jača od iskušenja

Pomozi mi biti bližnji!

Hoću u lađu što k Tebi plovi
Tišinu tražim u kojoj glas Ti se čuje
Ne daj da ponos mi zidove podiže
Nauči me postati zrcalom Tvojim

Pomozi mi biti bližnji!

Istrgni me iz tuge ravnodušnosti
Ne daj mjesa mojoj bespomoćnosti
Nek' se Tvoja prisutnost u očima mi zrcali
Daj da pomaganjem mostove gradim.

Pomozi mi biti bližnji!

Rašeljka

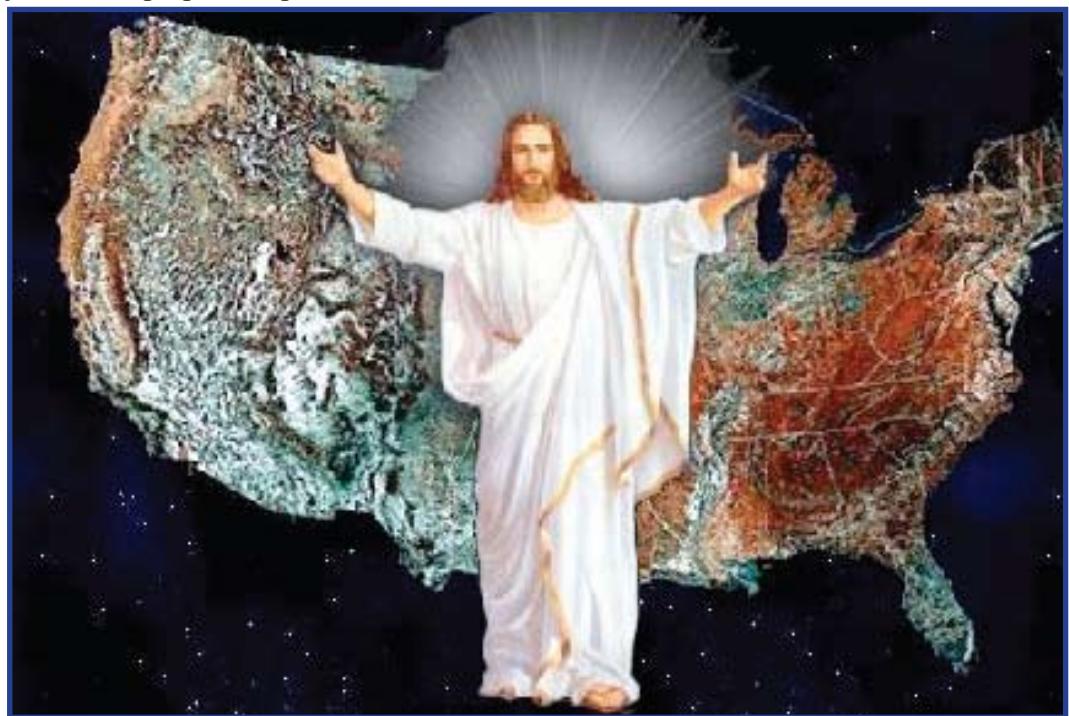
PRED EUROPSKIM IZAZOVIMA

Možemo li zamisliti Europu bez kršćanstva? Prije svega treba se podsjetiti da je kršćanstvo najsnažnije svjetonazorno uporište u temeljima europske civilizacije. To uporište ima korijene u Kristovom nauku, razvija se u velikoj kršćanskoj državi Karla Velikog od Pirineja do Baltika, širi pod benediktinskim načelom „*Ora et labora*“, a najveći procvat doživljava otkrićem novih kontinenata kada brojni europski misionari provode evangelizaciju u novootkrivenim zemljama. Kršćanstvo je baštinilo iskorjenjivanje ropstva, otvaranje škola i sveučilišta, pokretanje bolnica i prihvatališta za siromahe, stare, nemoćne i djecu, širilo je pismenost, promicalo kulturu i znanost, cijenilo ljudski rad, stvorilo brojna književna i umjetnička djela. Jednom riječju, može se bez ustezanja utvrditi da je kršćanstvo u srži, u biti temelj europske civilizacije. Je li ta civilizacija danas pred sutonom? Gubi li kršćanstvo u današnjoj Evropi dah? Prema svim pokazateljima koje možemo pročitati u katoličkom tisku, u Evropi se rapidno smanjuje broj svećenika. Nasuprot tome raste njihov broj u Africi i Aziji. Predviđa se da će uskoro svećenici i misionari iz Afrike i Azije evangelizirati Europu, kao što je nekoć Europa evangelizirala Afriku, Aziju i Ameriku.

Nažalost, danas živimo u Evropi koja ima neka druga mjerila, nova načela. Novostvorena politička institucija Europska unija, unatoč upozorenjima pape Ivana Pavla II i Benedikta XVI izbacila je iz Predgovora svog ustava Boga, a kršćanske korijene starog kontinenta nije niti spomenula! No, nije to ni iznenadujuće kad se sada

sve više otkriva da je europskim birokratima i vladarima moći jedini Bog - ***NOVAC I PROFIT***. Upravljanje i funkcioniranje EU je povjerenio birokratima, kasti koja je već sada iznad i izvan svakog nadzora. To je organizacija u kojoj su interesi građana i „malog“ čovjeka nevažni. Bitni su samo interesi i ciljevi krupnog financijskog kapitala, svjetskih korporacija i profitnih lobija svih vrsta i nameću se svim sredstvima.

Prema podacima koje je objavio mr. sc. Ivan Milović, ravnatelj Hrvatskog Caritasa u EU 85 milijuna građana, te svako peto dijete živi u siromaštvu. Svaka četvrta osoba starija od 65 godina živi sama – siromašna. Šezdeset milijuna ljudi u Istočnoj Europi i Središnjoj Aziji preživljava s dva eura dnevno, a 17 posto pučanstva EU živi ispod granica siromaštva. Zabrinjavajuće je da je svaka sedma mlada osoba (između 18 i 24 godine) napustila školovanje i da 10 posto stanovnika živi u domaćinstvu u kojem nitko nije zaposlen. Šokantno je da je 7,5 milijuna ljudi u Istočnoj i Središnjoj Europi još i danas potpuno nepismeno!

Pratimo ovih dana da je EU zahvatilo opće nezadovoljstvo zbog finansijske situacije i raspodjele moći i dobara, Masovno nezadovoljstvo širi se u Španjolskoj, Portugalu, a napose u Grčkoj. Svi ističu da su veliki uzeli malima novac i nikada ga nisu vratili. Davno sam već čuo izreku: „*Dužan je ko' Grčka*“. Uvijek sam se pitalo zašto se pri zaduživanju spominje upravo Grčka? Eto, ovih dana se razbistriло. Grčka, kao stara članica EU, sada je dužna oko 360 milijardi eura! Upravo sada se otkrivaju sve poteškoće koje mogu progutati neku zemlju, ili time zaprijetiti, ako se prezaduže i jezičac vase pokaže da ste u dužničkom ropstvu. Što sada čini EU svojoj članici da bi je iskopala iz živoga blata? Predlažu joj da započnu rasprodavati vlastito obiteljsko srebro, nekretnine, a ponajviše predlažu da prodaju svoje otoke, jer ih imaju nekoliko tisuća. Svaka država je onoliko jaka, stabilna, uvažavajuća i respektabilna koliko je

jako njezino gospodarstvo i koliko su jake i učinkovite njezine državne institucije, tj. koliko je ona pravna država. Nadajmo se da Hrvatska neće upasti u vrtlog iz kojega se teško izvući. Svi bismo bili žalosni i nesretni da budući naraštaji koriste izreku: „*Dužan si ko 'Hrvatska*“ ali je činjenica da nismo daleko od toga. I nama se u proteklih desetak godina gotovo orkestrirano u svim medijima i u istupima svih političara ulazak u EU nameće kao jedina alternativa. EU se predstavlja kao obećana zemlja u kojoj teče med i mljek. Stalno se prikazuje samo jedna strana medalje! A što se krije s druge strane? O ružnim stranama i teškim posljedicama poput ovih u Grčkoj sustavno se prešućuje! Je li to zbog toga što su pojedinci već izborili svoje fotelje među europskim birokratima u Bruxellesu? Nitko nam ne otkriva podatke da nam u pristupnim pregovorima za ulazak u EU 90 posto zakona nameće EU, a 10 posto Svjetska banka. Pratimo ovih dana što se događa s poljoprivrednicima u Slavoniji, broj nezaposlenih se približava brojci polovice milijuna, a nasuprot tome rastu ekstraprofiti stranih banaka u Hrvatskoj. O svemu tome, kao i brojnim drugim pitanjima i problemima za koje sada nema dovoljno prostora treba razmišljati prije referendumu o ulasku u EU, ukoliko nam ga omoguće naši domaći birokrati i kasta koja već desetak godina živi sluganskim mentalitetom prema vanjskim moćnicima, a diktatorski prema osiromašenom narodu. Iz ovih podataka možemo zapravo zaključiti kako EU pomaže članicama i kandidatima za članstvo, osim što im pomaže naputcima o prodaji vlastitih nekretnina, čime ih izravno gura u dužničko ropsstvo i pretvara u nove kolonije. Pri tome valja se još jednom podsjetiti da Hrvatska ima preko 1300 otoka. Nadam se da nikome nije na pameti dugove izravnavati imovinom vlastitih pokoljenja i djece. Zato pamet u glavu da nas ne bi zahvatila „*grčka metastaza*“!

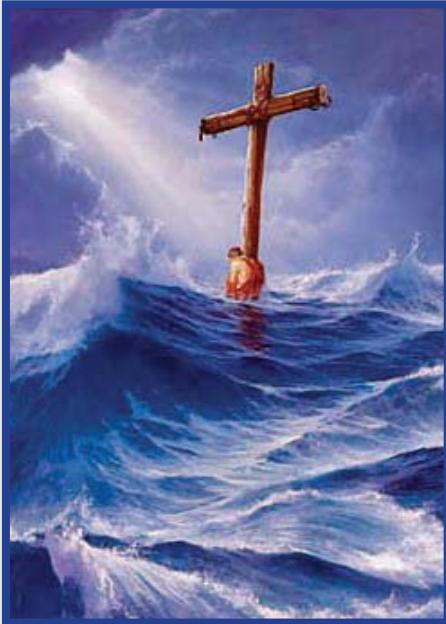
Na koncu, zapitajmo se što je uzrok svemu tome i ima li izlaza iz svih problema i poteškoća koje su zahvatile stari kontinent? Je li to zbog toga što je Europa odbacila Boga i temeljna načela kršćanskog morala? Europski je potrebna korijenita duhovna i moralna obnova. Ta obnova nije moguća bez spoznaje da je Bog uvijek uz nas, da je uvijek blizu nas kad nas želi spasiti, bez obzira što ga mi zbog neznanja, grijeha, sebičnosti i oholosti odbacujemo. Tako nam se pokazao i na primjeru Europe koja je Njega htjela isključiti. On ju nije odbacio. Naprotiv, uprisutnio se u njoj skrovito, a da ona nije toga svjesna, u liku svoje Majke! Točnije, u plavoj zastavi s Marijinom aureolom od 12 zlatnih zvjezdica! Poznata je čudotvorna medaljica Majke Božje sa 12 zvjezdica. Nju je nosio oko vrata i Arsene Heitz, slikar europske zastave. Ona ga je inspirirala i nadahnula za svoj crtež, iako nikad nije objavio izvor svog nadahnuća. Potom je Bog sam upleo prste i dovršio djelo: Europski ustav odredio je da se broj od 12 zvjezdica neće mijenjati bez obzira koliko će država biti u Uniji. No ni to nije bilo dovoljno, pa je Providnost djelovala da se zastava „slučajno“ usvoji na veoma znakovit nadnevak: 8. prosinca, na blagdan Bezgrešnog Začeća blažene Djevice Marije.

Europa je rekla Bogu NE, ali je Bog njoj rekao DA!

Onoga časa kada svi Europljani shvate i prihvate ova znakovita upozorenja, kad prihvate i prigrle Boga koji ih ne odbacuje doživjet će korjenitu preobrazbu i duhovnu obnovu vraćajući se istinskim i neprolaznim kršćanskim načelima i vrijednostima.

NA PUTOVANJU

Križ kao komad drveta ne znači ama baš ništa, nema nikakvu vrijednost. Ali drvo križa na kome je visio Isus, drvo je na kome je On ostavio utisnut pečat svoje prisutnosti - to je križ što **Život** znači. Zato svaki križ, koji je simbol njegove muke i otkupljenja, bilo da visi na zidu našega doma, na našem vratu, u crkvi, u školi,... uvijek nas iznova podsjeća na pobjedu nad paklom, smrću, ljudskom ohološću, mrakom,... Po tom križu svi smo dobili veliki dar i izvanrednu šansu da se nađemo „**licem u lice**“ s našim Stvoriteljem.

Međutim, bez našeg otvaranja i povjerenja, križ sam po sebi ne može učiniti baš puno. On neće učiniti ništa bez nas i naše volje, bez našeg sudjelovanja. Svi smo dobili život kao dar, dobili smo i slobodu da sami na svom putovanju izaberemo cestu koja vodi do konačnog cilja. Hoćemo li poštivati pravila životnog putovanja ovisi o nama samima. Bit će tu znakova upozorenja, opasnih raskrižja, bit će tu uzbrdica i krivina, nepredvidivih zavoja, crnih točaka,... gdje li bismo sve dospjeli kad ne bismo na tom putovanju

prihvatali suputnika, pratitelja, koji nam je davno već poručio: **Ja sam Put...** Zar bismo ikada stigli na adresu **Vječnosti**? Uvijek će biti krivih staza i padova, ali bit je u ustajanju i nastavku puta. Razne nedaće će nas često pokušati nadvladati, ali naš je zadatak dobrim ih pobijediti. A što ako naš život postane samo križ i trpljenje? Hoćemo li izdržati u trenutcima kad nam se učini da su dani postali sivi i bez smisla, kad nam se ne da ustajati po drugi, treći... stoti put, kad su nam za sve „krivi drugi“ kad se nastavljamo samo spoticati?

Sve naše trpljenje neće nam naškoditi ako ne dopustimo da nam uništi duh i ako skupimo hrabrost za pomirljivo podnošenje trenutnog stanja. Suprotan stav od pomirenja sa situacijom odvest će nas prema povlačenju u sebe, okupirat će nas do kraja i usmjeriti u slijepu ulicu. I što tada?! Kako tek onda do adrese što zove se **Vječnost**? Kad u očaju odbijamo to trpljenje priznajemo da nam je ljubav nedovoljno velika i da nam je Krist, koji zajedno s nama trpi, nedovoljno blizu. Kao što križ, kao komad drveta nema ama baš nikakvu vrijednost, tako je ni trpljenje samo po sebi nema. Ono vrijedi samo kao kušnja vjere. Zato bismo trebali nastojati toliko ljubiti Krista i nesebično mu dopustiti da se ljubav prema njemu iskuša i trpljenjem. Postane li naš put sve trnovitiji izlaz je u tome da ga učinimo **križnim putem** i pridružimo se Kristu koji je trpio samo zbog nas. On je uvijek uz one koji u trpljenju ne očajavaju, koji putem koračaju samo

naprijed i bez osvrtanja, koji na brda vlastitih problema gledaju s osmijehom i molitvom u srcu; jer **On** je došao na ovaj svijet pokazati nam kako je ustajanje i nakon bezbroj padova uvijek moguće.

Zato prihvaćanje križeva, padova i trpljenja na našem ovozemaljskom putovanju znači samo otvaranje vrata našega srca Isusu Kristu, susret s Njim i Njegovo preuzimanje našega križa. On nas nikada nije poučavao kako križ izbjjeći, nego kako ga prihvati. Nije nas došao oslobođiti poteškoća, nego nas osposobiti da na kraju putovanja budemo oslobođeni u uskrsnuću. Budući da je ovaj život na zemlji i ovo putovanje s postajama samo bljesak u odnosu na vječnost, onda bi zbog tog jednog bljeska bila prava tragedija izgubiti vječnost.

Rašeljka

SVETA HRVATSKA

*Na tvome križu Hrvatska
Podno tvoga križa Hrvatska
Uz tvoj križ Hrvatska*

*Zajedno s tobom
u noći bdijenja*

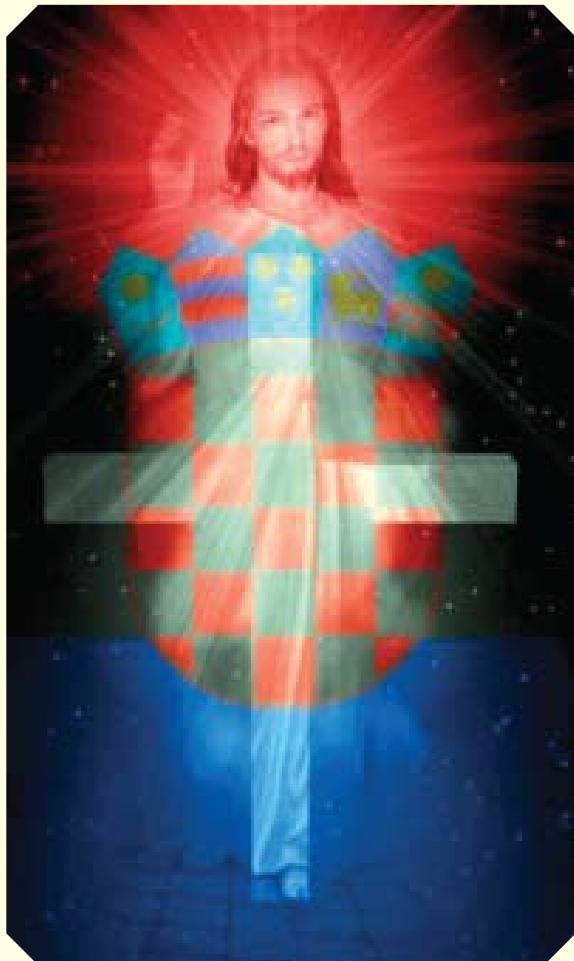
*zajedno uz Kalvariju
na putu
za koji mišljahu
da će ih od tebe
osloboditi...*

*na križu
između dva razbojnika
s tobom razapeta
Hrvatska*

*u nadi Uskrsnuća
s tobom
Hrvatska*

*uskrasnula s tobom
na novi život
iz mraka groba*

Obnovljena

SVETA HRVATSKA

Roza Brkušić-Hrvoslava

VRT LJUBAVI

Zamislite da je vaš um vrt. U njemu se nalazi različito drveće, cvijeće, šikara, trnje, ... Staro drvo zvano Strah treba odmah srušiti, šikaru i trnje vlastitog umanjivanja treba čim prije iskrčiti. Cvjetove zla jednostavno treba počupati.

Zamislite da ste dobili novu plodnu zemlju. Posijte sjeme ljubavi, radosti, življena, uspjeha i sreće. Sunce svojom svjetlošću i toplinom svakodnevno obasjava vaš vrt, a vi ga njegujete, zalijevate svojom ljubavlju i pažnjom te strpljivo čekate.

Isprva kao da se ništa ne događa. Barem vi ništa ne zamjećujete. Premda ništa još ne zapažate, vi ste uvjereni da će u vrtu uskoro niknuti nešto iz sjemena što ste ga posijali, da će vaš vrt procvjetati i donijeti plodove Ljubavi.

Jednako je i s vašim umom. Vi odabirete misli koje treba njegovati i podržavati. Ponavljajte: *Ja vrijedim, ja volim sebe, ja zaslужujem ljubav i pažnju. Ljubav je moj izbor. Ljubav je moj put.* Budete li strpljivi, vaš će vrt napredovati. Vaše će vam misli donijeti željeno iskustvo. Iskustvo ljubavi i sreće.

Svima vama dragi Breljani, koji vjerujete u uskrsnuće mrtvih i život vječni, želim sretan i blagoslovjen Uskrs. A neka zora Uskrsnuća, onima koji još ne vjeruju, bude izazov, a svima trajno nadahnuće za dobra djela i ljubav koja služi, Ljubav koja je jača od smrti.

Lidija Tomaš

ISUSOVA ŽRTVA ZA SVE NAS

Prije 2000 godina Krist se žrtvovao za sve nas. Prije 2000 godina On je otkupio sve naše grijeha.

Kad danas pogledamo unatrag, moramo se zapitati: *A što smo mi učinili za Krista? Čime smo mu uzvratili za tu njegovu veliku žrtvu?* Današnji svijet postaje sve gori i gori, ljudi svakodnevno pljačkaju, ubijaju i čine razna zlodjela. Skoro nitko se više i ne prisjeća da se Krist žrtvovao za nas upravo zbog toga da to više ne činimo, da postanemo bolji i prema Njemu i prema bližnjemu. Vrlo mali je broj ljudi koji zahvaljuje Kristu na toj žrtvi, koji mu vlastitim životom nastoje na neki način uzvratiti na svemu što je učinio za nas. Dovoljno je da svaki dan pogledamo Dnevnik i sve će nam biti jasno. Prvih nekoliko vijesti su obvezatno iz rubrike *Crna kronika*, a vijesti u kojima je netko učinio neko dobro djelo prava su rijetkost. Kuda sve to vodi? Kuda ide ovaj svijet? Ako nastavimo ovim putem, promičući zlo i mržnju, Kristova žrtva bit će uzaludna. Jer ako se On žrtvovao za nas, a mi mu se svojim životom niti ne pokušavamo odužiti, Njegova muka i smrt nema svrhe. Tek kada shvatimo da nas je On zapravo spasio, te da nam je dužnost odužiti mu se dobrim i poštenim životom, tek tada Kristova žrtva postaje potpuna.

Kada bi svatko od nas pokušao bar malo, ali samo malo razmisiliti o tome, shvatio bi da je sve zlo koje činimo uzaludno i svijet bi odmah postao drugačiji, a Uskrsno slavlje dobilo bi svoje pravo i potpuno značenje.

Josip Kristić

SMISAO U BESMISLU

Zadnjih mjeseci stalno slušamo vijesti, gledamo priloge o velikoj katastrofi koja se dogodila dalekom Haitiju. Svjedoci smo strašne tragedije koja je poharala tu i onako siromašnu zemlju; gradovi sravnjeni sa zemljom, kuće srušene, stotine tisuća poginulih, još više ranjenih, milijuni ljudi bez krova nad glavom, bez hrane, vode, bez tako potrebitih lijekova. Bezbroj ljudi u samo jednom trenu ostao je bez svojih gradova, domova, obitelji...

Život im se promijenio iz temelja; više nisu bezbrižna vesela dječica, sad su ucviljena siročad, više nisu brižni roditelji, sad su bespomoćni invalidi... Strašno...

Kako će ti ljudi pronaći nadu za budućnost, kako gledati naprijed, kako nazrijeti svjetlo u tom sivilu ruševina, gareži, krvi...? Kako potražiti smisao u besmislu svakodnevnice?

Ono što me na neki način raduje u svemu ovome je suošjećanje koje su pokazali ljudi diljem cijelog svijeta; prikuplja se pomoć, organiziraju dobrotvorni skupovi, stotine ljudi se javljaju kao volonteri da bi pomogli tim ljudima. I mi u Hrvatskoj smo pokazali suošjećanje,

pokazali smo želju i volju da tim ljudima pomognemo da nadjačaju ovo zlo koje ih je pogodilo, da krenu naprijed optimistični, vjerujući u bolje sutra, vjerujući da će se na njihovim ulicama opet čuti vesela igra djece, da će se u njihovim domovima opet svi zajedno oko obiteljskog stola radovati novim danima...

Umjesto da se pitamo zašto, što su to nesretni Haićani učinili da ih je pogodila takva sudbina, moramo ovo shvatiti kao opomenu svima nama da ne srljamo kroz život, jer ne znamo što nas sutra čeka, hoće li sutra i nama biti prijeko potrebna pomoć dobrih ljudi. Sada je potrebna Haićanima, potrebna im je ruka prijatelja, potrebna im je potpora cijelog svijeta, jer i oni imaju pravo na život, imaju pravo na krov nad glavom, na kap pitke vode, na koricu kruha...

A sve to će se uz našu i Božju pomoć i ostvariti. Jer Bog tješi ucviljene, hrani gladne, usrećuje žalosne i otvara svoja vrata svima koji na njih kucaju.

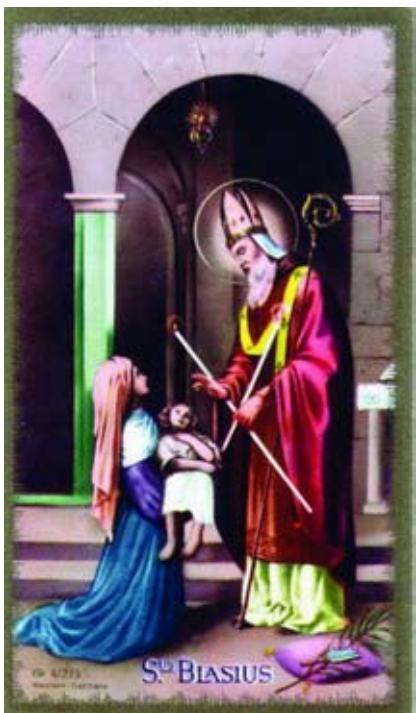
Pokućajmo i mi na ta vrata i puni nade i vjere zajedno s Uskršnjim Isusom krenimo u bolje sutra!

Ana Kristić

BIOGRAFIJE SVETACA

SVETI BLAŽ

Sveti Blaž ili sveti Vlaho bio je jedan od brojnih mučenika prvih stoljeća kršćanstva. Potjecao je iz grada Sebaste u Armeniji. Veoma rano, još u djetinjstvu, u potpunosti se opredijelio za Krista, njegov nauk i za potpun kršćanski život. Bio je za ono doba veoma obrazovan čovjek i obavljao je službu liječnika. U njoj je bio veliki prijatelj siromaha i bolesnika. Svojim držanjem i dobročinstvima bio je u gradu veoma popularna i draga osoba, a kako je tada Božji narod birao biskupa, nakon smrti tadašnjeg biskupa na njegovo mjesto postavili su svetog Blaža. Tako je on od liječnika postao apostolski nasljednik, pastir Kristova stada. Tu novu, još odgovorniju službu obnašao je punim žarom.

Za vrijeme cara Licinija buknuo je na Bliskom istoku opet strašan progon kršćana. Prvi su na udaru bili pastiri Crkve. Blaž je svoje vjernike bodrio da ustraju u vjeri. Na nagovor svećenika i vjernika Blaž se sklonio pred neprijateljima, ali su ga ipak otkrili, zatvorili i mučili. Sveti Blaž je hrabro podnio sve okrutne muke i nije se dao ničim zastrašiti. Jedan od

krvnika mu je 317. godine odrubio glavu. Ta glava, kao dragocjena relikvija 972. godine, donesena je u Dubrovnik.

Povijest Dubrovačke Republike najuže je povezana s likom svetog Blaža. Na čudesan način sveti Blaž je zaštitio Dubrovnik od zasjede i napada Mlečana kad su 951. godine njihovi brodovi pristali pod Dubrovnikom s namjerom da zauzmu grad. Upozoreni od svetog Blaža, viđenjem nekog pobožnog svećenika, Dubrovčani su obranili svoju državu i slobodu. Grad Dubrovnik je izabrao svetog Vlaha za svog zaštitnika – parca i već tisuću godina stoji pod njegovom moćnom zaštitom. Na njegovim zidinama nalaze se svečevi kipovi, a podignuta mu je i veoma lijepa crkva. Dubrovčani svake godine 03. veljače najsvečanije slave svoga zaštitnika, a u procesiji biskup nosi svečevu glavu koju pobožni vjernici sa strahopoštovanjem ljube.

Na blagdan svetog Blaža po svim crkvama dijeli se blagoslov grla, a po zagovoru svetog Blaža. Svećenik s dvjema svjećama pristupi vjerniku i moli: „**Po zagovoru svetog Blaža, biskupa i mučenika, oslobođio te Bog od bolesti grla i od svakog drugog zla!**“

Taj blagoslov temelji se na predaji po kojoj je sveti Blaž svojim blagoslovom spasio život jednom dječaku. Predaja kaže da je jednom zgodom svetom Blažu došla jedna žalosna majka noseći u naručju svoga sina kojem je zapela riblja kost u grlu. Posvuda je tražila lijeka i pomoći, ali joj pomoći nije bila pružena. Kada je došla svetom Blažu on je položio svoje ruke na dijete, podigao oči prema nebu, znamenovao svetim križem grlo djetetu,

prizvao Svetogog Boga i stao ga moliti da izlomi i istisne djetetu kost iz grla i povrati mu zdravlje. Nakon toga je zamolio Boga da to učini svaki put onome tko se u bolesti grla obrati molitvama u njegovo ime. Čim je sveti Blaž završio svoju molitvu dijete je ozdravilo i veselo se sa svojom majkom vratilo kući, zahvaljujući Bogu i svetom Blažu.

I pred samu smrt sveti Blaž je molio Boga da milosrdno usliši molitvu svakome tko boluje od bolesti grla, a zazove svečevu pomoć pred Bogom. Legenda kaže da se tada pojavio iznad sveca svijetli oblak iz kojeg se začuo glas: *Ja sam onaj Bog koji te do sada proslavio, a nadalje ču te još većom slavom uzvisiti. Udjelit ču svoju milost onima koji budu slavili tvoju uspomenu*. Od tada se kroz sva stoljeća do naših dana slavi uspomena na svetog Blaža obredom grličanja.

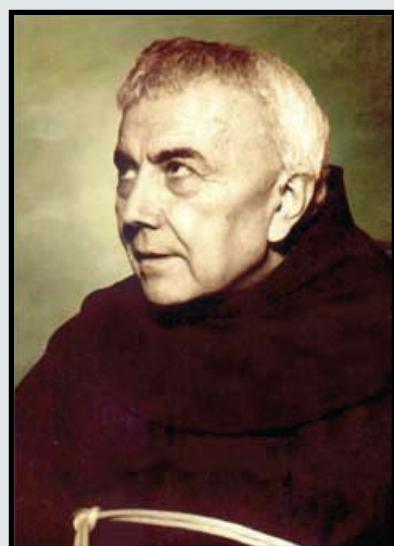
Ana Kristić

OBLJETNICE

OTAC ANTE ANTIĆ

U crkvi franjevačkog samostana trodnevnom duhovnom pripremom, a potom svečanom svetom misom proslavljenom je 45. obljetnica smrti sluge Božjeg fra Ante Antića, koji je 30 godina živio i djelovao u Makarskoj. Trodnevnicu kao i završno slavlje na sam dan smrti o. Ante Antića (4. ožujka 2010.) predvodio je dugogodišnji vicepostulator Antićeve kauze fra Vladimir Tadić.

Glas o neobičnom redovniku franjevcu Ante Antiću (1893-1965), koji se isticao izvanredno kreposnim životom, čistoćom i dobrotom srca, poniznošću, jednostavnosću, ljubavlju prema Kristu i Blaženoj Djevici Mariji, širio se u Hrvatskoj 50-tih i 60-tih godina 20. st., u jeku komunističkih zatiranja religioznih vrijednosti. Dobri otac Ante Antić, kako ga štovatelji nazivaju, proslavio se i kao odgojitelj mlađih franjevaca, svećenika i kao ispovjednik i duhovni savjetnik mnogim vjernicima, pomoćnik siromašnim obiteljima i studentima. Bio je jedinstveni slučaj tihog i uspješnog djelovanja u cijeloj Hrvatskoj, u doba kada je sva Crkva zajedno sa blaženim Alojzijem Stepincom bila izložena pritiscima. Posljednje godine života strpljivo je podnosio bolest s predanjem i ljubavlju prema Bogu. Uronjen u Boga, bio je bliz ljudima i njihovim potrebama. Zbog toga je već za njegova života nastao glas o njegovoj svetosti i nastavio se širiti nakon njegove smrti. Mnogi se preporučuju njegovom zagovoru kod Boga ili mu zahvaljuju za primljene milosti. To je bio dovoljan razlog da se 1984. pokrene postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Tim činom otac Ante Antić dobio je naslov sluga Božji.

Andrea Ursić

OBILJEŽENA PEDESETA OBLJETNICA SMRTI ALOJZIJA VIKTORA STEPINCA

Kardinala Stepinca papa Ivan Pavao II proglašio je blaženim u listopadu 1998. godine. Spomendan njegove smrti slavi se 10. veljače.

Katolička crkva u hrvatskom narodu ovih dana obilježava 50. obljetnicu smrti blaženika i mučenika Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa i kardinala. Kardinala Stepinca papa Ivan Pavao II proglašio je blaženim u listopadu 1998., pred više od pola milijuna vjernika u marijanskom svetištu u Mariji Bistrici. Spomendan njegove smrti slavi se 10. veljače na dan preminuća. Alojzije Stepinac rođen je u Brezariću kraj Krašića 8. svibnja 1898., a umro u Krašiću 10. veljače 1960. Na 50. obljetnicu njegove smrti, u srijedu, 10. veljače, svečano euharistijsko slavlje u Zagrebačkoj katedrali u kojoj se nalazi kardinalov grob, predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Istoga dana prije podne u Stepinčevom rođnom Krašiću u Župnoj crkvi Presvetog Trojstva svečanu euharistiju predvodio je nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić.

“U Tebe se gospodine uzdam”

Alojzije Stepinac teologiju je studirao na Gregorijani u Rimu gdje je zaređen za svećenika 1930. Godine 1934. imenovan je zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom, s biskupskim geslom “U Tebe se Gospodine uzdam” što mu je bilo temeljno načelo cijelog života. Godine 1937. imenovan je nadbiskupom i metropolitom, naslijedivši tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa Antuna Bauera. Kao nadbiskup u predratno doba Stepinac se istaknuo u osnivanju novih župa u Zagrebačkoj nadbiskupiji, gradeći mnoge crkve i potičući djelovanje raznih katoličkih udruga poput Caritasa, katoličke akcije i drugih. Po raspadu stare Jugoslavije u ratnim prilikama tadašnji zagrebački nadbiskup pozdravio je proglašenje Hrvatske države 1941., ali se zbog počinjenih nedjela i diskriminacijskih zakona vrlo brzo distancirao od ustaškog režima, štiteći Židove, Srbe, Rome, ali i Hrvate i sve druge ugrožene.

Ustaške vlasti dvaput su pokušale atentant na kardinala Stepinca. Također Stepinac je javno ustao protiv nacional-socijalističke i komunističke ideologije razobličavajući strahote Drugog svjetskog rata. Po završetku rata i uspostavi komunističke Jugoslavije 1945. odbio je prijedlog Josipa Broza Tita o odvajanju Katoličke crkve u Hrvatskoj od Svetе Stolice, te je tražio od komunističkih vlasti prekid progona i osvete nad ideoološkim protivnicima komunizma.

Lažno optužen za suradnju s ustaškim režimom

Kardinala Stepinca jugo-komunističke vlasti uhitile su 1946., i na politički montiranom procesu u Zagrebu lažno je optužen za suradnju s ustaškim režimom te je osuđen na 16 godina strogog zatvora. Zatočen je u Lepoglavi, a pod pritiskom svjetske javnosti pušten je iz zatvora 1951. u kućni pritvor u Župni dvor u Krašiću, gdje je boravio sve do smrti 10. veljače 1960.

Papa Pio XII. imenovao je Alojzija Stepinca kardinalom 1952., što je dovelo do dodatnog sukoba s jugo-komunističkom vlasti, koja se željela riješiti Stepinca te mu je nudila da napusti Hrvatsku, ali je Stepinac to odbio. Vrijeme provedeno u internaciji u Krašiću proveo je u pisanju i prevođenju knjiga. Zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić za kardinala Stepinca je naglašavao kako je svoju pastirsku dužnost obavljao apostolskom revnošću, rodoljubnom vjernošću i vjerničkom hrabrošću sljedeći upute apostola Pavla biskupu Timoteju: "Propovjedaj Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno - uvjeravaj,

prijeti, zapovjedaj sa svojom strpljivošću i poukom!"

Stepinčeva je riječ bila ohrabrenje i utjeha onima koji pate, pozivao je na obraćenje grješnike, dozivao je one koji lutaju i korio one koji čine zlo drugima. Sve su njegove propovijedi bile protkane riječju Božjom, tvrdnjama iz Svetog pisma, protkanepovijesnim događajima, primjerima života, uzorima i porukama svetaca. U njima se nalazi teološka analiza povijesnih događaja i otkriva se misterij Božje prisutnosti u povijesti, zapisao je zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić.

Čudesan pad boljševičke strahovlade

Veličanstvenim pogrebom kardinala Stepinca i neprekidnim molitvama na njegovu grobu u zagrebačkoj katedrali tijekom minulih desetljeća, hrvatski je narod pokazao kako su osuda i progon bili nepravedni, a kardinala je smatrao svecem. Papa Ivan XXIII. izrekao je u Rimu znameniti govor na dan njegove smrti. Papa je podsjetio kako je kardinal Stepinac - "da je htio od slobodna i ponosna čovjeka postati slijepo poslušnim slugom marksizma - mogao postati tobože veliki predstavnik svoga naroda. On to nije htio i zato je morao pasti". Hrvatski publicist i teolog Živko Kustić svojedobno je napisao kako je Stepinčev narod, zajedno sa svim narodima koji su živjeli u komunizmu, doživio i čudesni pad boljševičke strahovlade. Nakon davnih rimskih progona stava, najveći povijesni sukob Crkve i kršćanstva s bezbožnim boljševizmom završio je pobjedom

Kristova križa. Crkva pobjednica slavi svete svjedoke vjere - osobito petoricu najistaknutijih koji su bili žrtve namještenih staljinističkih procesa - poljskog kardinala Wiszinskog, češkog kardinala Berana, madarskog Mindszentija, ukrajinskog Słypija i hrvatskog kardinala blaženika zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca, zapisao je Kustić.

Stepinac je sahranjen u prvostolnoj crkvi u Zagrebu ispod glavnog oltara pokraj lijesa biskupa Maksimilijana Vrhovca, a u kripti se nalaze i tijela Petra i Ivana Antuna Zrinskog, Frana Krste Frankopana te Eugena Kvaternika. Svake godine obljetnica Stepinčeva spomendana, 10. veljače, obilježava se diljem Hrvatske, a osobito je svečano u njegovu rodnom Krašiću i zagrebačkoj katedrali.

UPOZNAJMO RELIGIJE SVIJETA

ISLAM

Značenje islama

Islam je vjera utemeljena na predanosti Božjoj volji. To je vjera podložnosti Allahu, Najvišoj Istini, izvoru svega stvorenog i Onome kome se sve vraća, jer Bog je Izvor, Stvoritelj, Vladar, Nositelj i Uzdržavatelj svega svemira. Islam je, također, osvajanje mira kroz sam čin predanosti Bogu. Islam nije ništa drugo nego život u skladu s Božjom voljom, kako bi stekli mir i sreću na ovom i budućem svijetu. Za muslimane vjera nije tek dio života, već je ona život u svojoj punini. To je sve ono što čine, što misle i što osjećaju. Ona podrazumijeva sve aspekte života ne ispuštajući ništa ispod svoje kontrole.

Osnivač islama

Prema učenju islama, onda kada je svijet dostigao takvu razinu razumijevanja da je bio spreman za konačnu pouku, Bog je poslao posljednju i kompletну Knjigu preko svojeg poslanika MUHAMMEDA IBNI ABDULLAHU, rođenog u arapskom plemenu Kurejš u Meki u Arabiji 20. travnja 571. godine. Muslimani ga smatraju najodličnijim i najsavršenijim od svih Božjih stvorenja. Vjeruju da ga je Bog obdario svim vrlinama i savršenstvom koje je neki čovjek sposoban posjedovati. Tako muslimani njegov primjer smatraju savršenim modelom ljudskog života u koji se treba ugledati.

Kako vidimo, Muhammed zauzima posebno mjesto u očima vjernika kao veliki učitelj i Božji poslanik. Zbog važnosti i veličine njegovog djela, muslimani ga smatraju najvećim od svih poslanika.

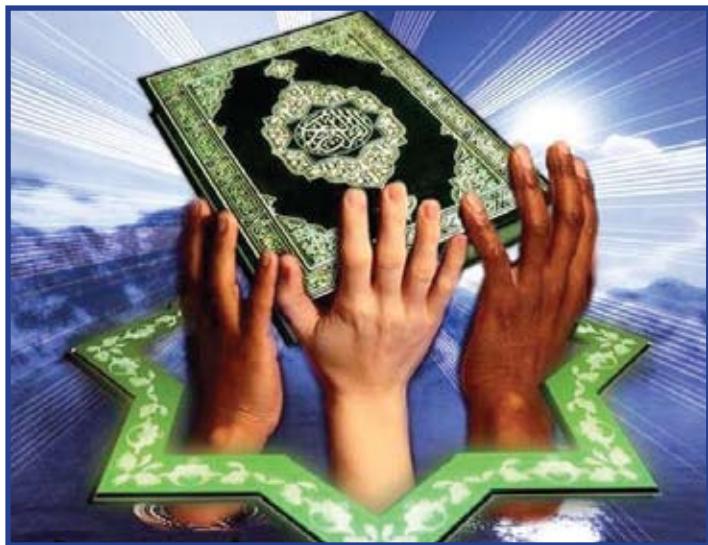
Naime, islam zahtjeva vjerovanje u sve poslanike, počevši s prvim čovjekom i ujedno prvim Božjim poslanikom Ademom (Adamom), preko Ibrahima (Abrahama), Muse (Mojsija), Ise (Isusa), a sve bi kulminiralo i završilo s posljednjim Božjim poslanikom Muhammedom. Po muslimanskom vjerovanju, svi Božji poslanici i svi oni koji su vjerno slijedili Božje poslanike i Božje objave su zapravo bili muslimani. Zato ih vjernici poštuju i cijene kao nebeske učitelje rođene da reformiraju i preporode čovjeka i vode ga k Bogu. Islam inzistira na poštovanju prema svim božanski određenim vođama i ako musliman pokaže i najmanje nepoštovanje prema osnivaču bilo koje druge vjere, on to čini na štetu vlastite vjere.

Prema tome, islam je s jedne strane praiskonska vjera koja oduvijek postoji, vjera koja je u prirodi svega, pa i čovjeka, vjera utemeljena na Božjoj jedinstvo, koju su svi poslanici dokazivali tijekom povijesti, a s druge strane to je posljednja vjera, konačni pečat i karika u dugom poslaničkom lancu u kojem su svi vjerovali u jednog Boga.

Sveta Knjiga

Kur'an je muslimanska sveta knjiga. Smatraju ga savršenom Božjom objavom. On

je središnja istina islama i središnji izvor svake istine te vodič i inspiracija svim muslimanima. Njegovo značenje, slova kojima su napisane njegove riječi i sama knjiga koja sadrži ta slova, muslimani smatraju svetim. Kur'an za muslimana nije tek ljudska transkripcija Božje riječi, već je doslovno riječ Božja, objavljena Poslaniku na arapskom jeziku.

Ova Božja riječ je bila objavljena poslaniku Muhammedu prije 1400 godina i ostala je sačuvana i nedirnuta bez ijedne promjene. Mnogi muslimani uče cijelu knjigu napamet (a duga je kao kršćanski Novi zavjet). Oni koji to uspiju zaslužuju naziv *hafiza*.

Kur'an se sastoji od 114 poglavlja (sura) koje su svrstane prema duljini (najduža na početku a

najkraća na kraju) i nisu uređene kronološkim redom niti prema predmetu o kojem govore. One su mješovita zbirka stihova napisanih u različitim razdobljima Muhammedova života.

Kur'an tumači da je islam vjera čija su učenja u skladu s ljudskom prirodom. Kao što dijete uči abecedu tako je Bog učio svijet o vjeri, šaljući svoje poslanike u različitim vremenima i različitim narodima. Muhammed bilježi iskustva prijašnjih proroka, većinom iz Starog zavjeta koji su često bili uzorom njegovog iskustva. Vjerska uputa koja je ovako bila pokrenuta na početku svijeta, po muslimanima bi bila upotpunjena i usavršena upravo kroz islam.

Ova Knjiga u sebi okuplja istine koje su bile sadržane u svakoj Božjoj objavi posланoj bilo kojem narodu kao pouka ljudi.

Učenje islama

Islam se smatra „prirodnom vjerom“, jer sve što je stvoreno postoji u ovisnosti o Bogu, u pokornosti njegovoj stvaralačkoj moći i sa svrhom da štuje Boga. Stoga i sama riječ *musliman* znači onaj koji živi prema Božjoj volji, a *islam* znači „predanost Bogu“.

„Nema nitko vrijedan da mu se klanjam osim Jednog Boga; i Muhammed je Allahov Poslanik.“ To su ujedno i prve riječi izgovorene u dječje uho i zadnje koje će musliman izgovoriti u posljednjem dahu.

Glavna doktrina islama je Božje jedinstvo. Bog je sloboden od svih nedostataka, Svet i Izvanredan. On nema partnera. On niti rađa, niti je rođen.

Ovo Božje jedinstvo je prvi i najvažniji stup islama i svako drugo vjerovanje ovisi o tome.

Svaki musliman vjeruje u šest temeljnih istina, a to su:

1. Vjerovanje u jednoga i jedinoga Boga;
2. Vjerovanje u Božje meleke (anđele);
3. Vjerovanje u Božje knjige (objave);
4. Vjerovanje u Božje poslanike;
5. Vjerovanje u Sudnji dan;
6. Vjerovanje u Božje određenje.

Nije dakle dovoljno samo vjerovati da postoji Bog i da je on Jedan i jedini, nego svaki musliman treba vjerovati u šest nabrojanih istina vjere islama. Onaj koji u potpunosti prihvata tih šest istina zove se vjernikom.

Nadalje, islam nam pomaže da uspostavimo stalni odnos s Bogom i da Ga jasno spoznamo tijekom ovozemaljskog života kao svog Pomagača u svim poslovima i podhvativima.

Uz vjerovanja u gore navedene istine, islam podrazumijeva izvršavanja određenih, propisanih, obvezatnih dužnosti, i to:

1. Izgovaranje formulacija vjere u Božje Jedinstvo i u božansko poslanstvo Muhammeda,
2. Obavljanje pet dnevnih molitvi (namaza),
3. Post devetog mjeseca hidžretske godine (ramazana),
4. Obavezno davanje doprinosa na određene vrste imovine (zekata),
5. Obavljanje hodočašća u Meku jedanput u životu, ukoliko to okolnosti dopuste (hadža).

Vjera bez djelovanja je mrtvo slovo na papiru. Vjera sama po sebi nije dovoljna ukoliko nije pretočena u djelo. Musliman vjeruje u osobno polaganje računa za svoje postupke na ovom i na budućem svijetu. Svatko mora nositi svoj vlastiti teret i nitko neće ispaštati za tuđi grijeh.

Život na drugom svijetu

Prema islamu, život poslije smrti je nastavak života na zemlji. Džennet (Raj) i Džehennem (Pakao) počinju upravo od ovog života. Džennet je stalan i vječan, dok je Džehennem samo privremen. Džehennem je kao čistilište i nakon što duša bude očišćena ide u Džennet. Džennet je dostignuće života trajnog napretka i potpunog užitka i sreće kroz jedinstvo s Bogom, razvijanjem izvrsnih duhovnih vrlina i neograničenih mogućnosti koje su usađene u čovjeka. Stanje poslije smrti je slika duhovnog stanja u ovom životu.

Čovjek na ovom svijetu mora živje-

ti u skladu s moralnim načelima kako bi postigao vječno blaženstvo. Ubrzo poslije smrti umrli polažu prvi ispit. Poslije toga, do dana Velikog suda, duše obitavaju u međuprostoru između ovog i budućeg svijeta u skladu s načinom života na ovom svijetu. Islam uči da će se na kraju ovozemaljskog, povijesnog vremena zbiti svemirska katastrofa i njegov smak. Poslije toga Bog će stvoriti novi svijet u kome će svi ponovo oživjeti i gdje će svima Bog osobno suditi za njihova djela učinjena na ovome svijetu. To će biti Dan Velikog suda, Dan istine. Ovisno od presudi, ljudi će biti smješteni u Džennet (raj) ili Džehennem (pakao). Samo vrijeme kada će doći do Velikog suda, u Kur'anu izričito ne stoji, a i sam Poslanik, kada je bio pitani o posljednjim stvarima, je odgovarao da o tome zna samo Uzvišeni Bog. Musliman živi s nadom ulaska u Džennet (raj). Stoga on nastoji živjeti u skladu s božanskim zakonom (šerijatom), biti samilostan, pun oprosta i velikodušnosti, izbjegavati laž, prijevaru i klevetu, a posebno treba izbjegavati veće grijeha poput ubojstva ili politeizma što se ujedno smatra i najvećim grijehom.

Moral i pravo

U islamu moral nije neki apstraktni ideal. Doduše, vrline dobrote, velikodušnosti i milostivosti su snažno naglašene, no te su vrline na konkretniji i određeniji način definirane u samom šerijatu (Božanskom zakonu). Sva načela moralnog dje-lovanja i svi aspekti moralnosti sa-držani su, načelno, u Kur'anu, no konkretizirani su kroz nauk šerijata. U šerijatu se nalazi odgovor na pi-

tanje kako se opća moralna načela, kao npr. pravičnost treba primijeniti u konkretnim ljudskim situacijama. U islamu čovjek ne određuje sam što je pravično, a što velikodušno, već se oslanja na Božje odredbe, no važna je uloga dana i savjesti koju je Bog usadio u svako ljudsko biće. Za određene, temeljne aktivnosti, šerijatom su određene norme, no za svaku vrstu ljudske aktivnosti ostavljena je mogućnost čovjeku da primjeni islamsko-etičko učenje, prema diktatu vlastite savjesti. Dakle, ništa nije mehanički niti slijepo u islamskoj etici kao što neki tvrde. Činjenica je da islam čovjeku određuje konkretnе upute koje treba slijediti, ali ostavlja i široko područje ljudskog života otvoreno čovjeku da primjenjuje principe islamskog morala kao Božji rob, kojemu je podarena savjest i sposobnost rasuđivanja.

Musliman ima obveze koje je dužan izvršavati prema Bogu, obveze prema sebi samome, svojoj obitelji, svom neposrednom okruženju, društvu u širem smislu, uključujući na kraju i čitav Umjet tj. cjelokupno islamsko društvo, prema čitavom čovječanstvu i prema svemu stvorenom. U šerijatu su jasno razlučene sve ove

dužnosti.

Dužnosti prema Bogu proizlaze iz toga da je on vlasnik naše duše i otuda smo dužni posvetiti svoje živote i plodove svoga djelovanja samo Njemu. Čovjek ne posjeduje prava sam po sebi. Ona su mu dana od Boga kad ispuni svoj dio ugovora s Njim. To u osnovi znači da čovjek svoje djelovanje uskladi sa svojom ulogom Božjeg zastupnika na Zemlji. Jednako tako čovjek ima obaveze i prema samome sebi. On mora brinuti o stanju svoje duše i svoga tijela. I o jednom i o drugom mora brinuti s velikom pažnjom i prema Božjim uputama jer On koji ih je stvorio, najbolje ih poznaje, pa i najbolje zna kako se prema njima treba odnositi i kako ih održavati u najboljem stanju. Tako čovjek mora voditi računa o svome psihičkom i fizičkom zdravlju. Mora brinuti o svojoj besmrtnoj duši i njenom spasenju. Ne smije uništavati svoje tijelo nebrigom i nemarom, posebice mora brinuti o njegovoj pravilnoj (halal) prehrani, oblačenju i higijeni. Mora ga liječiti u slučaju bolesti. Najveći grijeh je samoubojstvo jer je naš život Božji dar i Njemu pripada, ali mi ne pripadamo samo sebi niti u društvenim relacijama jer smo društvena bića i mnogi članovi društva, posebice naši najbliži, imaju određena prava prema nama.

Mnoge dužnosti čovjek ima prema obitelji. Islam stalno i iznova ističe važnost obitelji. Posebice su istaknute dužnosti prema roditeljima ali i prema ostalim članovima obitelji i rodbini. U islamu obitelj je središnja društvena institucija. Mnoge obiteljske dužnosti su ekonomске prirode kao što su izdržavanje i nasljedivanje ali mnoge su čisto edukativne i moralne prirode kao što su dužnosti u odgoju potomstva ali i lijepo ophođenje i svaka vrsta brige. I na kraju, što se tiče odnosa prema svemu stvorenom, u šerijatu postoje zakoni koji se bave pitanjem odnosa ljudi prema životinjama, biljkama, vodi i zemlji. Čovjeka se uči da o njima treba brinuti te da prihvati njihovo pravo na život i postojanje u harmoničnoj zajednici s čovjekom. Islam ne prihvaca sliku dominaciju i iskorištavanje stvorenog, bez čovjekova promišljanja o njihovim pravima kao i promišljanju svojih dužnosti prema tom stvorenom svijetu. Čovjek nije gospodar prirode. Uzvišeni Bog je jedini Gospodar svega stvorenog. On nas je postavio za svoje zastupnika na zemlji s preciznim mandatom kojega trebamo brižno i pažljivo izvršiti. Na kraju ćemo morati svome Uzvišenom Gospodaru podnijeti izvještaj kako smo to izvršili i naravno On će ocijeniti kako smo tu dužnost obavili. Od te ocjene će zavisiti hoćemo li biti nagrađeni džennetskim (rajskim) užicima ili džehenskim (paklenim) mukama.

Muslimani u svijetu

Danas muslimani žive gotovo u svim zemljama svijeta i na svim naseljenim kontinentima. Neka područja su, međutim, tradicionalno većinsko muslimanska. Tako su muslimani većinsko stanovništvo u Africi, premda, gledajući razmještaj muslimana po kontinentima, najviše ih živi u Aziji. Gledajući velike svjetske regije, tradicionalno većinsko muslimanske su Bliski i Srednji istok i Srednja Azija. Mu-

slimani su značajno zastupljeni u svim rasama. Tako su muslimani većina među crnačkom rasom oko 260.000.000., ali najveći broj muslimana pripadaju bijeloj rasi oko 800.000.000., dok ih žutoj rasi pripada oko 250.000.000.

Muslimani su danas većina u 57 zemalja svijeta u kojima ih živi oko 1.011.000.000 dok u nižem ili višem postotku muslimani žive u većini ostalih zemalja gdje ih ima još preko 300.000.000. Ukupno je, dakle, u svijetu preko 1.300.000.000 muslimana. Najmnogoljudnija muslimanska zemlja je Indonezija dok je po površini najveći Kazahstan. Ako obratimo pozornost na porast populacije među najvećim religijama svijeta onda je on najbrži među pripadnicima islama (muslimanima). Tako je na primjer 1935. godine u svijetu živjelo oko 400.000.000. muslimana da bi se njihov broj u zadnjih sedamdeset i pet godina više nego utrostručio.

Pripremila: Tea Mardesić

POVIJEST I BAŠTINA BRELA

NOVA CRKVA GOSPE OD ZDRAVLJA

Nova crkva Gospe od Zdravlja se nalazi u Gornjim Brelima na predjelu zvanom Subotićće.

Uknjižena je u katastarskim knjigama kao čest. Zgrade br. 818, a dvorište oko crkve čest. br. 5392/3 s površinom od 1599 m. Crkvena lađa duga je 13 m, a široka 8 m; svetište je dugo 6 m, a široko 5 m, te je sa sjeverne strane sakristija dimenzija 4x4 metra. Crkvena lađa razdijeljena je s četiri para pilastara.

Još prije rlog svjetskog rata bila je ideja da se u Gornjim Brelima sagradi **Kamen života** 32

nova crkva. Poslije Prvog svjetskog rata, dolaskom župnika don Ante Soljanića, pokrenuto je ponovno pitanje njezine gradnje, tim više što je zbog rušenja stara crkva neko vrijeme bila zatvorena, pa se bogoslužje obavljalo u crkvi sv. Ilike.

U ožujku god. 1928. je održan seoski zbor. Na tom se zboru narod obvezao dati besplatno sve nadnice za gradnju. Dobivena je od države pripomoć od 2000 dinara, kojom je svotom kupljen cement i izgrađena mala čatrnja, jer se bez vode ne može početi s radom.

Crkva je izgrađena na zemlji Nikole Ursića pok. Jozu, kojemu je odlukom seoskih glavara dano četiri puta više općinske muše.

Dana 24. lipnja 1929. god je blagoslovljen kamen temeljac. Prikupljali su se milodari i rad je pomalo napredovao. God. 1930. je nastavljena gradnja crkve. Podignuti su zidovi do visine četiri metra. Od društva Sufid je besplatno dobiven materijal za armaturu. To je društvo god. 1931. dalo, uz sniženu cijenu i do 40 greda za krov, a zidovi su nadograđeni još jedan metar.

U jesen god. 1934. crkva je pokrivena. Da bi se mogla dovršiti, god. 1937. i 1938. glavari Donjih i Gornjih Brela Mate Raos pok. Jozu i Jure Carević s ostalim članovima mjesnih uprava prodali su dio općinske muše u Gornjim Brelima seljacima u korist nove crkve. Tim novcem crkva je ožbukana. U proljeće god. 1939. postavljeni su strop i zatvori. Crkvu je blagoslovio biskup dr. Kvirin Klement Bonefačić prigodom pastirskog pohoda 15. prosinca 1939. Tada je on u njoj podijelio djeci iz Gornjih Brela sakrament sv. Krizme.

Od izgradnje same crkve, učinjeni su još neki veći zahvati. 1989. god je uređen krov i elektrificirana su zvona.

Crkva je temeljito obnovljena i obojana 2000-2001 god. za vrijeme župnikovanja don Ivana Lendića dobrotom mještana i dobročinitelja. Među njima značajno mjesto zauzima obitelj Kenedy s kojom ih je povezano dugogodišnje priateljstvo gosp. Ivana Ivana.

U novije vrijeme je na inicijativu mještana napravljen kip svetog Duje, čija je realizacija povjerena akademskom kiparu Aleksandru Guberini iz Šibenika, što je župa prihvatile s velikim oduševljenjem. Kip je blagoslovio generalni vikar Splitsko-Makarske nadbiskupije msgr. Ivan Čubelić na svečev dan 7. svibnja 2009. god. uz sudjelovanje velikog broja vjernika, ne samo iz Brela nego i iz susjednih župa.

Postojećem sakralnom objektu nedostaje zvonik, jer postojeća «preslica» samo zamjenjuje, a ne nadomješta taj sastavni dio svake crkve. Župa je samoinicijativno pokrenula taj projekt, dobila suglasnost nadbiskupskog građevinskog ureda, izradila idejni i izvedbeni projekt i troškovnik ali je sve zaustavljeno administrativnom zabranom građenja, jer objekt nije odmaknut 15 metara od postojeće prometnice.

Euharistijski susreti u ovoj crkvi su nedjeljom i blagdanima u 9,30h (zimski orar); 9,00h (ljetni orar)

Nada Marušić

Kamen života 33

NEVISTINA STINA

Već duže vrijeme pokušavamo prikupiti legende i priče naših starih o raznim događajima iz breljanske prošlosti.

Na sam spomen riječi *legenda* svi se sjete Nevistine stine, a cijela priča se svede na rečenicu – dviye. Napisat će vam ono što sam doznala u zanimljivom razgovoru s jednom našom starijom mještankom, a ako netko zna nešto više, molim neka mi se javi.

Naime, djevojka negdje “odozgo”, vjerojatno iz Dalmatinske zagore, trebala se udati u Primorje, odnosno u naš kraj. Kako je u ono vrijeme to često bivalo, i ovaj put je majka bila protiv te ljubavi, a nadasve protiv kćerine udaje za nekog koga obitelj nije odabrala. Možda je bio problem i što je mladić Primorac, odnosno iz siromašna kraja!?

Kako bilo, majka je kćer ispratila riječima: *Kad more ugledala, dabogda se okamenila!*

Unatoč tim strašnim riječima, svadbena povorka je krenula predvođena mladoženjom i mladom na konju, i ne sluteći koju snagu ima majčina kletva. Međutim, kad je vesela družba stigla na vrh brda iznad Brela, kletva se ostvarila. Dokaz tome su stijene u obliku konja s mладencima, pogache i burače za vodu koje su se radile od mještina. Ako se pažljivo pogleda, može se vidjeti i mlađenčić veo koji je u tom trenutku vjetar skinuo s njezine glave, a i cijelu povorku svatova koja je išla za njima, a danas ih je malo teže vidjeti ako ih ciljano ne tražiš, jer je borovina kroz desetljeća dosta izrasla.

Uz to mjesto vežu se još neki događaji i priče. Od sedla prema zapadu bio je križ oko 1.5 metar visine, jer se na tom mjestu Gospa ukazala Breljanima i upozorila ih da će ih napasti Senjani. Ne samo da ih je upozorila, nego ih je i spasila pomorivši Senjane kudjeljom. I danas možemo vidjeti grobove sve ispod Sv. Kaje i put Francuske ceste. Taj križ se ljubio po dolasku i po odlasku, odnosno svakim prolaskom pored Sv. Kaje. A iznad Sv. Kaje nalazi se ploča u obliku kola. Stari su zabranjivali djeci prelaziti preko nje, jer su tu igrale vile pa su se bojali da im ne odnesu djecu.

Složit ćete se sa mnom da su ovo lijepe i zanimljive priče, a većina mladosti i djece ne zna za njih. Nemojte dopustiti da vašim odlaskom odu i one, nego ih pričajte i zapišite, jer one su važan dio vaše ali i naše prošlosti i baštine.

Vanja Sokol

PRIČE BAKE NEDE

Iako je prošlo puno vremena od tada, prisjetila sam se jedne zgode iz prošloga stoljeća, još za vrijeme rata dok je bila vojska u Žabnjaku. Bilo je ljeto, kolovoz, vrijeme kada su se gonile mazge na ispašu ispod pola na Bukovcu. Mjesto je to na kojem se nalazi izvor sa čistom, bistrom vodom. Osim toga poznato je po kuli koja se zove kula Erceg Stipana a koja je u vrijeme turskih najezda pružala utočište našem puku. Legenda kaže kako su Turci naumili opkoliti kulu i tako obustaviti dostavu hrane. Ljudi skriveni u kuli nisu se imali ni sa čime obraniti osim što su imali zadnji sir isječen na komade, a zatim ga bacali na zbunjene

Turke koji počeše tada bježati glavom bez obzira jer su pomislili kako zatočeni imaju hrane na pretek, te da im ne mogu ništa nauditi. Tako su pričali naši stariji. Ispod kule i crkve Sv. Nikole prostirali su se obrađeni vinogradi. Sve je bilo u obrađeno, jer su ljudi živjeli od stočarstva i poljoprivrede. Jednog dana su nas obavijestili da su naše mazge na Bukovcu pobjegle preko klanca u vinograde. Ljudi čije su bile mazge, pošli su ih uhvatiti da ne bi učinile štetu, jer tko će platit štetu u vinogradima. Bilo je kasno, ponoć već prošla kada smo stigli do Vodica pa do Sv. Nikole. Čuli smo samo lavež vojničkih pasa. Skrili smo se iza crkve da vojska ne bi zapucala na nas. Svega nas je bilo desetak, a među njima i moja prijateljica. Muški su se polako spuštali s druge strane Sv. Nikole i osluškivali ne bi li čuli mazge. Za to vrijeme, prošla je i ura vremena, nas dvije, moleći Boga, nestrpljivo smo čekali njihov povratak jer su grobovi oko crkve bili otvoreni, a osim toga hladno je bilo u planini iako je ljeto. Kada su se bez mazgi vratili po nas, zajedno smo se uputili prema Škrabićima uto, počne padati jak pljusak uz grmljavinu. Bili smo mokri, promrzli. Ali, eto u svakoj mojoj priči, pa tako i ova sretno završi.

Moja sestra Marica i zet Stipe ugostili su nas u pola noći gdje smo okrijepivši se pršutom, sušili robu do zore. Sutradan smo saznali da su mazge sišle preko Neviste. Na sreću, naša se živina nije okamenila, kao "Nevistini svatovi" već se sretno vratila u štale.

IZ MOJIH MEMOARA

VELIKI POST

Uskrs prid vratin, a ja moran vadir iz naftaline svoje memoare. O čemu da Vam pišen kad je i pisat postalo opasno. Ono za prošli list kad san pisa o sjećanjima kad su se gonila drva s mora, jedna me žena napala prid sviton vičuć na sva zvona da je nisan spomenio kako je i ona gonila na svojon mazgi drva iz Podcrkavlja. Je, sićan se sada dobro Ruže Iveka Jerke Tonina je gonila svoju mazgu i puno brimena, pa neka Bog blagosovi i nju i njezin veliki trud. Neka mi oprosti, ali nije moj mozak kompjutor pa da ga badneš i on ti sve kaže. U mom kompjutoru se virus već odavno nastanio...

Ovaj put ču Vam ispričat nešto lipo ili nelipo, vidićemo na kraju. Dolazili su veliki postovi i nemrsi, dani Velikoga tjedna. Dani kada bi se triba skuvat bakalar, a ko je moga kupit bakalar kad je bio po zlato... Zato smo se mi snalazili na drugi način. Pok. Ante Macanov je bio u velikon snazi, ali sam poč na more svitlit s feralon nije bilo lako; tribalo je na more nosit masu matrijala, cilu artu: feral, osti, gruju, petroju, uje, sić za žalo, pa vesla ako i' nisi drža na moru. Na sriću ili nesriću unda u nas nije bilo još pente i rezervara za benzinu, no svejedno bilo je puno za jednoga čovika. Ali zato san bio ja "mali od kaića" koji je bio umisto pente i magareta. Ja bi i po dva, tri puta zna poč s mora kući za donit recimo modro kame' ako ga zaboraviš ili uje ako ga nestane. E bilo je to teško ali i lipo... Mi dva bi turili kaić, staru zelenu batelinu, on bi napumpa i upalio feral stari *Petromax*, ja bi skupio poluge, odnio ih gori više da i' ne odnese more. Donio bi sitnoga žala u velikom zinganom siću, prikrstili bi se i krenili odma nistrmo put Vruje na vesla, jer ovi drugi što su još imali ferale, pok. Ivo Vilović i čaća mu Veli, pa Pero Šošić i čaća mu pok. Antić, oni su imali motore, sićate se onoga *Sigala* šta bi stalno sta na krmi od kaića, pa bi se zaveli u Vruju i uvik su bili u prednosti, da ne kažen i sigurniji od nevrimena, ako baci na brzinu bura ili zaorja jugo. Tako san ja vesla, a znate kako je veslat kad se svitli, nesmi se čut ni mušica, ma ni mukajet, a Ante bi na me uvik vika; "Ne klapaj veslin!", a znate koliko je meni bilo, 9 ili 10 godina, bio san mali, a on bi meni uvik pribada; "E nije bilo do pokonjega Marka Kriština Tunjina, on je bio najboji na veslin!". Tako je on meni dava i ubija voju za veslat.

Ispod Velikoga Kuka trevila je velika obodnica na kamenu, ali kad je Ante badnio, u moru se raširila ka najveća lumbrela od dva metra! Bilo mi je čudo kliko na njon ima puno krakova. Bile su dvi obodnice jedna na drugon. Bože, kad je to ušlo u kaić nisi moga upravit s njima, oće natrag u more, ja odlipivan rukama krakove, jednoga odlipiš, drugi pet već priko bande od kaića. Mene uvatio stra', odma san se sitio oni slika kako obodnice izvrću brodove i jude pa ih dušu, pomislin ako se opet uvati krakon za kamen odvuć će nas na dno i gotovi smo. Unda je proradila velika tojaga, prošlo je 10 minuta dok smo ih utrali pod pajole i umirili, ali fala Bogu već je bilo 15 kila matrijala u kaiću. Kroz Jardulu, kraj Popova porta, priko Proiza i Luke je

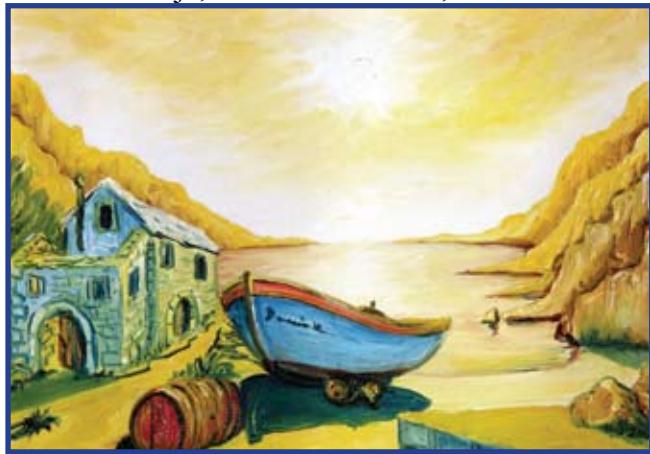

trevilo dosta veliki liganja. Ispod Vraničini' stina, malo prije one vale di se turala magerad smo naišli na jato salapa, judi moji kako ih je Ante šiba, ma ne može se to ispričat, on bi vika: "Šijaj, naprid, stani, vozi brže, natrag!", ja nisan zna ni diću ni šta će, samo znan da su salpe ulazile u kaić svaki čas jedna za drugon, masa ribe skače, vrca po kaiću među nogama, a Ante opet vikne na mene:"Enti toga zavezi livon, jače, otišle su pod kamen!...". Opel on počne badat, a ja ne vidin đava jedne ribe, kad san sve oko sebe zamutio veslima, ispali štropi sa vesala, škarpi odletili u more, ja san se zapekja, što od velike vike, njegove beštimje, što od moje smotanosti, Ante se

tura ostima od kamenje, a salpe ko lopari i daje upadaju u kaić. Noge mi se više ne vide od ribe, masa repaju i baraju oko nji'.

Trajalo je to desetak, a možda i više minuta, meni je izgledalo kao vičnost u trenutku, neznan ni sam kako reč koliko je trajalo, puno a kratko, a lipo za pantit čitavi život. Kad se sve primirilo morski vuk je zapalio cigaretu a ja san odanio. Bilo bi mi skoro draže kad ne trevi riba, jer unda bi bio mir u kaiću. Fala Bogu trevilo je još puno obodnica, kraj Konobe, pa priko Lovčuše, ali kad smo se okrenili prije Gogoja za natrag, kaže Ante meni: "Čuje se uka priko punte Palegrina, bacilo je gadno jugo." A je judi moji kad smo povirili na puntu veliki vitar nas je šiba po licu, a bile kriješte i crni valovi su se nazirali isprid nas. U meni nije bilo ni kapi krvi od stra. Noć, feral se ugasio, mrkli mrak. Kaže Ante meni: "Sidi na krmu i dobro se drži anela da ne upadneš u more!" Velike ručetine, zagalancani rukavi do lakata, cigareta ispod brkova, mišići ko u bizona, Ante uzimje vesla, prikrsti se i reče meni: "Prikrsti se i ti sinko, Bože u ruke Tvoje..." pa krenemo. Nećete judi virovat, mala batelina, riže more, valovi priko prove svaki put uliju unutra, a ja zada šekan, šešulon, šekan i šekan, molin u sebi Boga i gledan snagu čovika nad moren i snagu mora nad nama, o Bože pa je li to moguće, nije mi padala ona

riba pod pajolima više na pamet. Sada mi je samo smetala za šekat kaić. Trajalo je to puno puno, tili smo stat na Čirovicu na žalo, ali morski vuk je vjerojatno zna svoju snagu. Nogavice su mu bile zavrнуте do kolina, a bose noge doli među ribon zaprte u pjane. Svakin zaveslajon osjećan kako vesla i škarpi ječu, svaki zamah vesala osjetin u ledjima kako mi tilo biži natrag, ma kakva penta, provena ašta riže valove ka velika sikira, more šiba priko ražme, ne da se more a ne damo se ni mi. Prolazimo Borićak pa Crni Kuk, ja i daje šekan i šekan, prolazimo Procip, ulazimo u Oplovke, i napokon u Poderkavlje. Dok smo istegli kaić puno ribe je odnilo more, jer se batelina nalila do pola čin smo stali na žalo. Mokri i krepani istegli smo kaić, ustvari on ga je sam istega, ja bi samo pomaga namiščat poluge a kad bi ja zapro samo bi se natega i prnio, nije od mene bilo velike snage ni koristi... Ja san nosio stvari i ribu uzbrdo kući, sićan se 4 puta gori- doli, ribu san nosio u onomu tvrdoru velikomu najlonu, vrići od kasa. Izbola me je sve po kostima dok san je nosio uzbrdo. Bilo je, ne morate virovat, 70 kila ribe.

fala.” U njega u kući je vonja bakalar, ali ja san osjetio da mu je bio draži onaj lopar ribe što san mu ga odnio, jer se lipo nasmija kad ga je vidio. Vanka na murvi je visilo masa obodnica bez muje, kako se sušu ko krilažine. To Vam je bilo 60-tih godina prošlog stolića. Ovi godina na Veliki petak kad prođe drvo križa kroz moju valu kraj kaića sitin se svega ovoga i u sebi pomislin onu moju staru pismu momu morskom vuku:

*Na kraju puta
poslin svih bonaca, nevera i oluja
poslin svih juga i bura
osta prazno more i žalo bilo
bez tebe ribaru moj
osta samo kaić stari
pusta sjeta i uspomene lipe
ribaru moj*

Nek Vam je sritan Uskrs svima, i vanka Brela!

Nediljko Tomaš - Dominik

IZ STARIH ARHIVA

Nastavljajući s objavljivanjem dokumenata iz župne arhive. Ovaj put donosimo dvije povelje, koje se odnose na našu crkvu Sv. Stjepana.

Obje povelje povezane su tako da ih je teško razdvojiti. Naime, prva povelja kaže da je 1787. godine blagoslovjen oltar s moćima sv. Klementa i sv. Vicencija. Posvetu je obavio tada makarski biskup Blašković.

U drugoj povelji piše da je 17. 10. 1897. godine obavljen obred blagoslova novoizgrađene crkve Sv. Stjepana kao i glavnoga oltara, a blagoslov je obavio splitsko-makarski biskup (episkop) Fran Nakić.

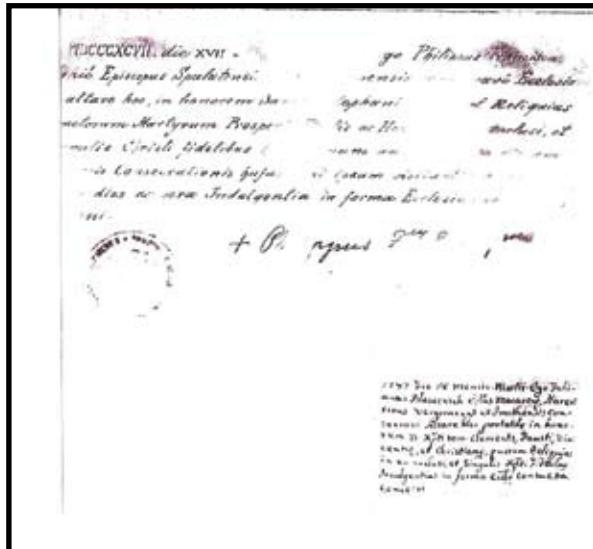
Zašto su ove dvije povelje povezane?

Naime, moći iz oltara stare crkve (Sv. Stjepana) premještene su u novi oltar Sv. Stjepana. U tom vremenu biskupije su od Rima dobivale određenu količinu moći koje su se dijelile za novoizgrađene crkve u župama. Tako je naša župa dobila moći dvojice svetaca.

Ovdje ćemo se u kratkim crtama prisjetiti njihova mučeničkoga života.

Sv. Klement, papa i mučenik, rodio se u Rimu u židovskoj obitelji. Na kršćansku vjeru obratili su ga apostoli sv. Petar i sv. Pavao. Nakon smrti pape Kleta dobiva Petrovu stolicu. Zbog njegovih djela car Trajan ga je prognao u Krsonu (Krim). Onamo su ga dočekali pogani, vezali ga za sidro i utopili u moru. Njegovo tijelo u Rim su vratili Ćiril i Metod, a pokopali su ga u crkvu posvećenu njegovu imenu.

Sv. Vicencij Ferreri, jedan od većih apostola naše vjere, rodio se u španjolskom gradu Valenciji 1357. godine. Za života je ostavio velika djela, posebno svojim propovijedima i obraćanjem mnogo ljudi na Isusovu vjeru kao i mnoga čuda ozdravljenja od neizlječivih bolesti. Preminuo je 1419. godine, a papa Kalist III 1455. godine proglašio ga je svetim.

Prilog izabrao i obradio: Damjan Šošić Damo

DIOBA ISPRAVA IZ 1882. god.

U drugoj polovini XIX stoljeća u Brelima je živio pitom, radišan i pobožan težački puk čija je glavna briga bila prehraniti i održati svoje obitelji. Život se je odvijao po ustaljenim tokovima bez izvanrednih dogadaja i senzacija (ubojsztva, krade, krvne osvete, prijevare i sl.) tako da su prijepori stanovništva sa državnim vlastima (žandarmerija, istražitelji, upravne službe, sud) bili vrlo rijetki. Poslove prodaje vlastitih proizvoda i kupnje za potrebe obitelji ljudi su obavljali sa bolje stojećima svojim sumještanima, kao i kreditne poslove. Podatke o vjenčanima, rođenima i umrlima brižno su i uredno vodili župnici.

Od državnih vlasti najčešće se je angažirao sud u pitanjima naslijedstva, kad su se u zemljišne knjige više-manje upisivali svi potomci preminuloga, tzv. eredi (tal. il erede = nasljednik). S takvim upisima se uvelike susrećemo i danas, kada se na svim stranama podižu tužbe radi utvrđivanja vlasništva.

Znatnu ulogu u administrativnim poslovima u mjestu imali su seoski glavari koje je vlast sustavno podržavala, jer su veoma učinkovito djelovali među ljudima i kao pomirbeni suci u svađama, diobama, štetama koje bi činila stoka, presizanja na maritimno zemljište ili u vremenskim neprilikama (vododerine isl.).

Jednu takvu ispravu imamo pred sobom, datiranu 13. ožujka 1882., koja sadrži presudu o diobi među nasljednicima pok. Ivana i pok. don Šimuna Filipovića.

Isprava glasi ovako:

U kripost pristatka (Compromessa) učinjena u CK Sudu Makarskom dne 20 Srpnja 1875.B.628 između potomaka p. Ivana i don Šimuna Filipovića, Tadije Filipovića Prizovnika, i Mate, Grge, Stipe i Jakovice braće Filipovića Prizvanih, za razdiljenje ostavštine p. Ivana i don Šimuna Filipovića, i drugi zajednički dobara, mi podbiliženi i potpisani suci odabranih, svi ujedno, sa dotičnim strankam, budući prividili Oporuke p. Ivana i don Šimuna Filipovića, saslušali razloge i ostala potribita izjašnjenja i obe strane, privolom i zadovoljstvom sviu

Sudimo kako slidi

1. Svu ostavštinu p. Ivana i don Šimuna Filipovića razdilismo među četiri brata, na četiri jednakna dila, to jest Mati, Tadiji, Grgi i Stipi svakomu po jedan četvrti dio pokretnih i nepokretnih dobara u procinjenoj vrednosti od fio 200.

2. Sestri Jakovici sudismo da gori rečena braća imadu njoj davati svake godine doklem bude živa a. jednu kvartu šenice a jednu jećima i fio dva u novcu, a to u misecu Srpnju. B. u jemati vina barila četiri. c. u Prosincu pak četiri kvarte ozimice ili napolice i četiri oke ulja, a to između sebe braća na jednake dile. d.

suviše jedan komadić vinograda u mistu zvanu u Mirinam među meašim Filipina i ereda Filipovića, jedan komad zemlje sa gorom u mistu zvanu Zamiljaču, jedan komad vrtla blizu kuće i kuću, stoje prie bila kuina. Ovo sve da ona uživa doklemje živa, a potla njezine smrti, ima opet razdilitise među istom braćom to jest. Matom, Tadom, Grgom, i Stipom jednako, a ista braća da imadu njoj platiti svaki po pet sveti Misa za njezinu dušu

3. Za pristojbinu pak našu štosmo jih dilili i izdali ovu osudu da imadu datinam fio 36. i dotičnu biljegovinu na ovu istu osudu, ona četiri brata izuzamši Jakovicu.

U Brelima na 13. ožujka 1882.

Križ Stipe Medića

Suca odabranog

Marko Žamić Sudac odabran

Mate Medić svidok križu

Ivan Medić svidok križu

1. FORMA ISPRAVE:

Sudeći po rukopisu, ispravu je pisao profesionalni sudske činovnik iz Makarske, dok su presudu donijela dvojica sudaca odabranih, i to: Stipe Medić koji je kao nepismen stavio križ, i Marko Žamić koji se osobno potpisao. Treba napomenuti da je on u to vrijeme bio i glavar Brela.

Kao svjedoci križa Stipe Medića potpisali su se Mate i Ivan Medić. Nije poznato tko je i kakvom procedurom izabrao suce i svjedoke i zašto baš njih, ali se može pretpostaviti da su se suci birali od slučaja do slučaja i da su bili iz onoga dijela sela iz kojega su bili i oni kojima su sudili, jer su ih oni i najbolje poznavali. Zbog toga su u ovom slučaju svi bili iz gornjega dijela sela.

Na ispravi su nalijepljena četiri biljega u ukupnoj vrijednosti od 1 forinte ili po domaćem nazivu fiorina (oznaka fio) i 25 novčića, službenim nazivom krajcara (Kreuzer) i providena sa dva pečata. Prema tome, isprava je imala sve elemente službenoga akta i s te se strane nije mogla pobijati.

Na kraju braća Filipovići su bili dužni platiti biljegovinu i za pristojbu sucima fio 36 u čemu Jakovica nije imala udjela.

2. SADRŽAJ ISPRAVE:

Iako u uvodnom dijelu isprave piše da se radi o

razdiljenju ostavštine pok. Ivana i don Šimuna Filipovića i drugi zajednički dobara, stvarni sadržaj isprave govori gotovo isključivo o obvezama navedene braće Filipovića prema sestri Jakovici koja je očito bila neudana i bez izgleda da to u budućnosti i bude. U uvodnom dijelu isprave stoji da se ona donosi na temelju nagodbe u Cesarsko-kraljevskom (CK) sudu u Makarskoj od 20. 7. 1875. između potomaka pok. Ivana i don Šimuna Filipovića, što znači da je već vođena sudska rasprava punih sedam godina prije izdavanja ove isprave, a braća Ivan i don Šimun su umrli, dakako, još prije.

O razlozima tih sedam godina koji su protekle između sudske rasprave i ove presude o pravima sestre Jakovice možemo samo nagađati, ali je jedan od razloga mogao biti da se čekalo neće li se Jakovica ipak udati.

Pod toč.1. suci odabrani su svu ostavštinu pok. Ivana i don Šimuna Filipovića razdijelili na četiri jednakna dijela braći Mati, Tadiji, Grgi i Stipi Filipović *svakomu po jedan četvrti dio pokretnih i nepokretnih dobara u procinjenoj vrednosti od fio 200.*

Ovdje se može staviti prvi prigovor o preciznosti pravorijeka sudaca odabranih, jer nije jasno da li je vrijednost svake četvrtine dobara 200 fiorina ili svih četiri četvrtina zajedno?

Svrha je, dakle, ove dosude bila da se osigura sestra Jakovica koja nije imala udjela u ostavštini svoga oca. To dokazuje da je Austro-Ugarska bila i socijalna država, doduše ne samo iz moralnih već iz pragmatičnih razloga. Vlast je naime htjela spriječiti stvaranje sirotinja, jer je bila element destabilizacije države koja bi na kraju pala i na njezin teret. Zato je prisiljavala obitelji da se skrbe za svoje članove koji su iz bilo kojih razloga bili nesposobni za normalno privređivanje i brigu za vlastitu egzistenciju.

Tako je Jakovici bilo osigurano 6 kvarata žitarica, što iznosi 288 kg godišnje ili 0,79 kg dnevno i time siguran kruh svagdašnji. 1 kvarta imala je 4 varičaka po 12 kg, ukupno 48 kg.¹

Zatim je imala osiguranih 4 barila, tj 400 lit. vina godišnje ili 1,1 lit. dnevno i gotova novca 2 fiorina godišnje, te 4 oke ulja ili 6 lit. ulja za cijelu godinu, što je zaista bilo najmanje što se je i zamisliti moglo. 1. oka sadržavala je 1,5 lit.

Osim toga dobila je i komadić vinograda u Mirinama, *komad zemlje sa gorom* (šuma), kako bi imala drva za kuhanje zatim jedan *komad vrtla* blizu kuće za uzgoj povrća i kuću koja je prije bila kuhinja.

Sve to poslije njezine smrti pripast će četvorici braće u jednakim dijelovima. Zadnja je njihova obaveza da joj svaki od njih plati po pet svetih misa za pokoj njezine duše.

Upada u oči nesrazmjer ulja i vina. Dok je vina imala sasvim dovoljno ulja je, nažalost mogla koristiti samo na kapaljku, što ukazuje na razvijeno vinogradarstvo u Brelima i oskudno maslinarstvo. Vinogradi su bili čak i u Mirinama (Hotel Berulia i okolina), čega se ni najstariji stanovnici ne sjećaju.

Isto tako 2 fiorina gotova novca za čitavu godinu mogli su joj jedva pokriti troškove za sol, a to je najmanje što je morala kupovati.

Ovdje se može ponovo prigovoriti nepreciznosti odluka sudaca odabranih. Što znači primjerice, jedan «komadić» vinograda? Da li je to bio zaista jedan mali vinograd ili se radi o dijelu većeg vinograda, o tome se može samo nagađati ! Isto vrijedi za *komad zemlje sa gorom* u Zamiljači i *komad vrtla blizu kuće*.

Takve nepreciznosti nisu nimalo bezazlene, jer su protekom vremena upravo one postale predmetom različitih interpretacija i izvorom svađa i sudskih parnica.

3. JEZIK ISPRAVE: Isprava je pisana hrvatskom ikavicom, pučkim govorom. Zapisničar je vjerojatno imao osnovnu izobrazbu koju je stekao u nekoj školi sa talijanskim nastavnim jezikom, a hrvatski je znao iz kontakata sa pukom iz okolnih sela Makarskog primorja i običnim ljudima iz same Makarske. A možda je i u kući s roditeljima govorio hrvatski. U školi sigurno nije učio hrvatski i zato ne trebaju čuditi gramatičke i ostale pogreške. On piše *sviu* (svih), *prie* (prije), *doklemje* (dokle je), *datinam* (dati nam), *potla* (poslije), *meašim* (mejašima), *jih* (ih), *izuzamši* (izuzevši) i sl.

Zanimljivo je da se koriste isključivo hrvatski nazivi mjeseca, bez obzira što se svi pišu velikim slovom. To je sjajna povjesna lekcija našim javnim djelatnicima koji se boje ili stide mjesece nazvati njihovim imenima, nego ih pišu brojevima od prvog do dvanaestog. A ne treba zaboraviti da je u godini izdanja ove isprave Općina grada Splita prešla iz talijanskih u hrvatske ruke!

4. PRAVNA TERMINOLOGIJA: Pohvalan je trud zapisničara da, koliko je to mogao, pravnu terminologiju prilagodi hrvatskom jeziku. Tako on piše *U kripost Pristatka* tj na temelju ili u smislu nagodbe, on svoju konstrukciju objašnjava talijanskim terminom *compromessa*. Nadalje nalazimo *Prizovnika* i *Prizvane*, i to među braćom Filipovićima, gdje Tadija Filipović prizovnik, čini se igra ulogu

pokretača ili inicijatora (preko suda ili sudaca odabranih) u pravnoj stvari diobe, a ostala braća i sestra Jakovica su *Prizvani*, dakle oni koji moraju nazočiti diobi. U uvodu isprave kaže se *mi podbiliženi i potpisani Suci odabranih* što bi trebalo značiti da su imena sudaca odabranih navedena na ispravi i da su se oni kod svojih imena potpisali ili stavili križ. Međutim njihova imena se ne navode nigdje na ispravi, tako da za njih saznajemo samo iz njihovih potpisa.

Prije svoga pravorijeka suci odabrani navode u uvodu isprave da su *prividili Oporuke p. Ivana i don Šimuna Filipovića* što bi trebalo značiti da su pažljivo proučili te oporuke, što je također jedan pokušaj stvaranja hrvatske pravne terminologije, koliko god ona nama danas bila nejasna.

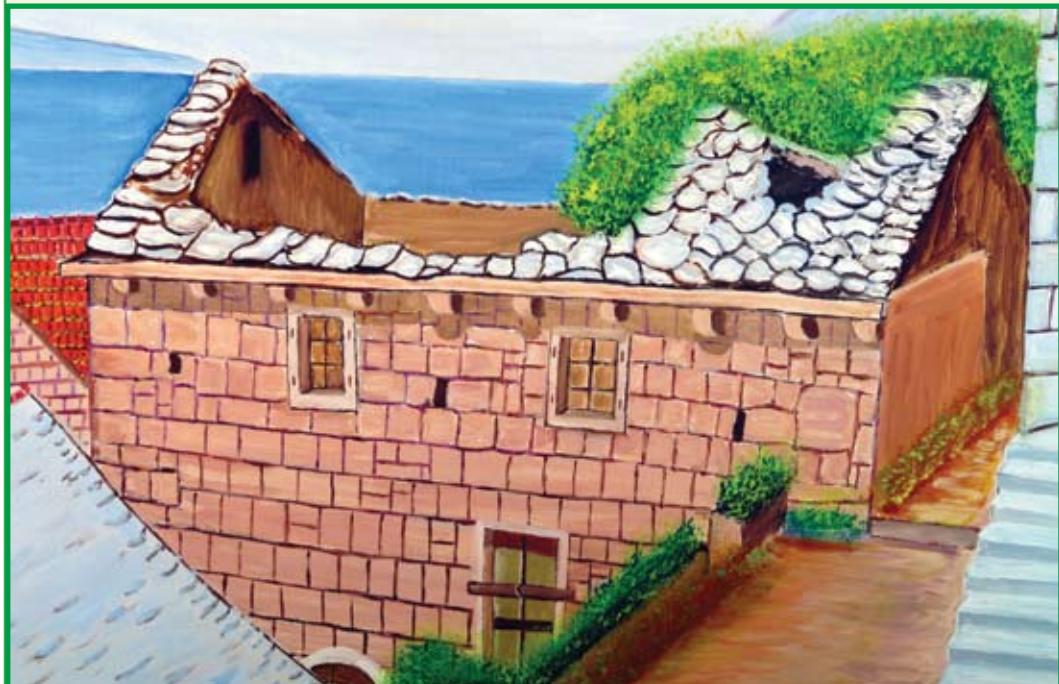
5. ZAKLJUČAK: Od pok. Ivana Filipovića, a preko njegova četiri sina potekle su gotovo sve današnje obitelji Filipovića u Solinama.

Iznimku čini samo obitelj pok. Ante Filipovića zvanog Lale, i tzv. Šimunovi tj. potomci pok. Filipa i Mirka Filipovića.

Ova isprava pokazuje koliko je teško i odgovorno pisati čak i o jednom povijesnom trenutku, jer dokument koji treba biti okosnica povijesne spoznaje ipak je samo dio, iako glavni, onoga što treba suvremenicima priopćiti. Za sve ostalo preostaje imaginacija i pretpostavka, koje također ne mogu biti slobodna plovidba mašte, bez utemeljene logičke osnove.

Stoga bi bilo poželjno da svi oni koji mogu dopuniti ovaj prikaz napišu svoje spoznaje uredništvu što bi se moglo objaviti u sljedećem broju.

Dr. Ozren Žamić

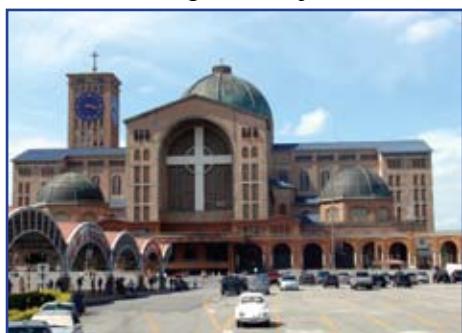

HODOČAŠĆA I POSJETI

SUSRET S DIJELOM LATINSKE AMERIKE

Neizvjesnost, izazov i ljepota putovanja i hodočašća u daleke, prekoceanske zemlje Latinske Amerike ostavlja u nama duboki trag, neizbrisiva sjećanja i uspomene koje će na zamolbu glavnog urednika pokušati u nekoliko rečenica dočarati čitateljima župnog lista.

Putovanje naše grupe od dvadesetak osoba započelo je iz Zagreba. Poletjeli smo 09.11.2009. zrakoplovom iz Zagreba za Pariz i dalje preko Atlantika za Rio de Janeiro u Brazilu. Let do Pariza trajao je sat i trideset minuta, a Pariz - Rio 12 sati ugodnog leta. Cijelo hodočašće bilo je u organizaciji župe Sveti Maximilijan Kolbe na Sv. Duhu, a vođa puta, uz još četiri svećenika, bio je konventualac pater Ivan Miškić.

Glavni cilj našeg hodočašća bio je posjetiti nacionalna svetišta Brazila, Paragvaja, Urugvaja i Argentine. Uz ovo, cilj moje supruge i mene bio je posjetiti rodbinu u Buenos Airesu, koju nikad u životu nismo vidjeli i sresti se s nekim dragim prijateljima iz srednjoškolskih dana. Zato smo po završetku hodočašća naše grupe, mi dvoje produžili boravak u Buenos Airesu još petnaest dana.

Ja se ovdje ne bi upuštao u opisivanje nekih podataka, koji su daleko bolje, stručnije i točnije opisani u raznoj i iscrpnoj stručnoj literaturi, nego bih dao jedno vlastito viđenje kako sam doživio ove četiri države Latinske Amerike, a najšire bih se osvrnuo na Argentinu odnosno Buenos Aires i Hrvatsku zajednicu koja tamo živi, jer smo upravo tamo najduže ostali. Mi Hrvati imamo prekrasnu zemlju i volimo isticati kako smo mi u svemu iznad svih. I kad jedni druge slušamo ispadamo da smo upravo mi izabrani narod, koje je Bog posebno obdario. Ali kad se malo maknemo od kućnog praga vidimo kako je pravedni Bog u svom božanskom darivanju bio savršeno pravedan i da smo mi samo jedan mali, ne manje važan, kamenčić u Njegovom stvoriteljskom mozaiku stvaranja svijeta. Latinska Amerika je upravo jedan golemi dio tog velikog mozaika, sa svim svojim ljepotama i zanimljivostima i narodom božjim koji je u ta nepregledna prostranstva stigao sa svih strana svijeta. Tako na primjer u Argentinu su doselili: Španjolci, Portugalci, Velšani, Nijemci, Francuzi, Britanci, Irci, Poljaci, Rusi, Ukrajinci, Hrvati, Srbi, Azijati i drugi, dok izvornog indijanskog stanovništva ima svega 700 tisuća od ukupno 40 milijuna koliko ima Argentina. Svi se uglavnom u prvom redu smatraju Argentincima i govore španjolski. Taj veliki komad mozaika opet se dijeli na bezbroj manjih i onda mi Hrvati dolazimo do spoznaje da ni po čemu nismo posebni nego da smo samo kap u oceanu. Sletjeli smo u najveću zemlju Latinske Amerike Brazil, u prekrasni grad Rio i bili

smješteni u hotel na čuvenoj plaži Copacabana. U Riju smo posjetili jedno od sedam svjetskih čuda. Vlakom na zupčanike popeli smo se na Corcovado (710 m n/v) na čijem vrhu je postavljen kip Krista Otkupitelja visok 38 m, koji bdi nad cijelim gradom. U unutrašnjosti kipa je ugrađena vrlo lijepa i prostrana kapela. Nismo zaobišli ni druge znamenitosti Ria kao što su katedrala, Glava šećera, samba, mesni specijaliteti i drugo. Napuštamo Rio i vozimo se prekrasnim krajolicima u 200 km udaljen grad Aparecida i u istoimeno svetište Majke Božje, koje je najveće u cijeloj Južnoj Americi, a odjednom može primiti oko 40 tisuća vjernika. Tu smo s našim svećenicima slavili Euharistiju i zapjevali: *Rajska Djevo Kraljice Hrvata*. Dalje nas vodi put autobusom do najvećeg grada Južne Amerike Sao Paola (16 milijuna stanovnika). Posjećujemo dvije bazilike – Presvetog Sakramenta i Gospe Karmelske. Hodočastili smo i na grob prvog brazilskog sveca franjevca sv. Galvana. Sao Paolo je središte gospodarske moći ne samo Brazila nego Južne Amerike, a ujedno i centar korupcije i kriminala. Na svakom koraku se primjećuje golema razlika između bogatih i siromašnih. Takvu nesrazmjernu razliku nigdje nisam uočio gdje sam god bio i to je zacijelo najplodnije tlo za razne vrste korupcije i kriminala kao i za diktature, posebno lijevih orijentacija, koje se nezaustavno šire Latinskom Amerikom.

Iz Sao Paola zrakoplovom stižemo u Iguassu. Vodopadi Iguassu, jedno od najvećih prirodnih čuda Južne Amerike, smješteni su u suptropskom području na granici između Argentine, Paragvaja i Brazila, gdje gigantski vodopadi padaju u rijeku Iguassu. Spuštanje helikopterom do samog đavoljeg ždrijela bio je izazov samo za hrabre, kojem nas nekolicina nije mogla odoljeti. Ulaskom u Paragvaj odmah se zamjećuje da je standard ispod brazilskog. Na putu prema glavnom gradu Asuncionu posjetili smo svetište Terunjo, gdje smo slavili Euharistiju i na dalnjem svom putu obišli smo isusovačku redukciju Trinidad i San Ignacio. Redukcije su posebne nastambe Indijanaca koje su organizirali isusovci. Prije Asunciona posjetili smo nacionalno Gospino svetište Caacupe. Vozili smo se kroz nepregledna polja i zelene krajolike na kojima dominiraju krave. Prošli smo i pored ranča na kome je živio i bio vlasnik nacistički zločinac Mengele, koji je sve donedavno, dok ga Židovi nisu otkrili živio pod tuđim imenom. Bio je izručen Njemačkoj i doživotno osuđen. Paragvaj nema svoje nacionalne zrakoplovne kompanije, zato smo sa urugvajskom kompanijom letjeli iz Asunciona za Montevideo – glavni grad Urugvaja. Ime *Urugvaj* dolazi iz jezika Guarani domorodačkog stanovništva ove regije, a znači „rijeka obojenih ptica“. Montevideo je prekrasan grad na rijeci Rio de la Plata koja je na tom mjestu široka kao tri Bračka kanala. U glavnom gradu živi oko pola stanovništva Urugvaja. Nakon Montevidea vozili smo se autobusom 200 km do prelijepog kolonijalnog grada Colonia del Sacramento koji je pod zaštitom Unesca. Tu su se po prvi put iskrcali Španjolci i Portugalci a možda i poneki

Kamen života 46

Hrvat i tako smo sasvim slučajno u jednom restoranu sreli našu Kaštelanku koja se udala u Colonia del Sacramento. Nakon razgledanja odlazak katamaranom preko rijeke Rio de la Plata- jedan sat vožnje do Buenos Airesa našeg konačnog cilja ovog putovanja. Buenos Aires je prekrasan grad, ali na rubovima grada kako se odmiče od centra raste ne siromaštvo nego bijeda. Takve bijede se kod nas nigdje ne može sresti. I takvih slika može se sresti diljem Latinske Amerike. Uz to prati je visoka stopa kriminaliteta da se nigdje ne osjećate sigurnim.

Prvi susret u životu kao i daljnje druženje s rođacima Aleksandrom, Angelom, Ivom, Norbertom i Nikolom, bio je dirljiv i ostaje u nezaboravnoj uspomeni. Također i susret sa prijateljima nakon 56 godina izaziva suze radosnice. Imali smo prilike susresti Konstantina Jurišića brata fra Karlova i fra Gabrijelova, kao i dio njegove obitelji. Moji najbliži rodice i rođaci Ribičići, nažalost nitko osim Aleksandra, ne znaju hrvatski, a mi ne znamo španjolski pa nam je bio neophodan tumač, koga smo uvijek našli među prijateljima. I to je nažalost redovna pojавa

druge i treće generacije Hrvata u Argentini. Naši rođaci su nam spominjali još neke Breljane: Mediće, Ribičice, Filipoviće i Žamiće koji su živjeli u Buenos Airesu i Rosariju, ali su jednostavno nestali, tako da se svaki kontakt s njima izgubio. Inače dobiva se dojam razjedinjenosti naše Hrvatske zajednice, koja je kroz tri generacije u Argentini vrlo brojna, možda čak do pola milijuna Hrvata. Nedjeljna misa za Hrvate u Buenos Airesu drži se na dva mjesta i

u prosjeku ih se skupi od 50-70 što je zaista pre malo, pogotovo kad su to jedini redovni susreti, i to su mahom starije osobe. Imao sam priliku čuti i vidjeti kakav je njihov standard života i moram priznati da osim iznimaka žive ispod našeg prosjeka. I u razgovoru s njima postavlja mi se jedno pitanje, koje sam imao prilike postaviti i našoj veleposlanici a i na Hrvatskoj radio postaji: Zašto majka domovina ne pruži otvorenu ruku tim našim ljudima i vrati ih u domovinu da nam poboljšaju ovu katastrofalnu demografsku sliku? Mnogi su mi otvoreno rekli da bi se vratili, kad bi im se pružila kakva takva sigurnost. A sve su to prekrasni ljudi i veliki domoljubi, koji su silom prilika, bilo političkih bilo gospodarskih, bili prisiljeni napustiti domovinu i danas izgaraju za istom. Mnogi su mi rekli da su sa suzama u očima slušali moje riječi na Hrvatskom radiju, jer su osjetili zov domovine, dok sam naglašavao: „***Radajte se i vraćajte se***“. Moram priznati da je na mene djelovalo deprimirajuće gledajući na Teharu (Hrvatska katolička misija) te naše drage ljudе, uglavnom poodmakle dobi, a u očima čežnja za voljenom Hrvatskom, svjesni da im se san nikada neće ostvariti.

Kad će majka domovina početi okupljati svoju djecu raseljenu širom svijeta (oko četiri milijuna), kao što kvočka okuplja piliće? U tuđini je golemi znanstveni, gospodarski, ljudski i domoljubni hrvatski potencijal, koji bi kad bi mu se pružila prilika zasigurno preporodio Hrvatsku u svakom pogledu. Tako smo za vrijeme posjeta gradu La Plata svratili i u kuću u kojoj je živio izumitelj *otiska prstiju* a bio je naš Hvaranin iz Bogomolja. Kuća je pretvorena u muzej i nosi njegovo ime „*Vučetić*“. Kad smo bili u jako lijepom gradu Rosariu na rijeci Parani primio nas je počasni konzul gosp.Juraga, čiji su roditelji doselili sa Murtera, i pokazao nam je na obali rijeke Parane nasukanu „*Zvonimirovu lađu*“ koja simbolizira prvi dolazak hrvata u Rosario. Hrvati su se nasukali na obalama Parane i tu ostali. Za golemu većinu bilo je to nasukavanje bez povratka. U najvećem nacionalnom svetištu Argentine u Lujanu imali smo priliku vidjeti i kip Majke Božje Bistričke. Iz ovog se vidi da naš narod nosi u svom srcu po svim meridijanima i paralelama svijeta svoje najveće vjerske i nacionalne vrijednosti.

Pokojni Vlado Gotovac znao mi je često reći: „*Najljepša moja Hrvatska je u mojim snovima*“. I naši dragi diljem svijeta, a dugo sam bio jedan od njih, sigurno sanjaju svoju domovinu Hrvatsku, kao najljepšu Vilu Velebita, zato svaka mrlja na njoj boli. Rastanak s prijateljima i rodbinom bio je bolan. Suze su tekle same od sebe. I njima i nama nameće se pitanje: Bože hoćemo li se za ovozemeljskog života uopće još vidjeti? Jedni

druge smo pokušali tješiti da ima nade, kad je tolika želja prisutna. Na samom kraju moj rođak Aleksandar mi je rekao: „ Samo petnaest dana bili smo zajedno a imam osjećaj kao da smo oduvijek zajedno i zato mi je neopisivo teško kad sada ti i tvoja žena odlazite.“ To je uspio izgovoriti drhtavim glasom, a niz lice su se kotrljale suze. Posljednje riječi prijatelja i rodbine bile su: ***Pozdravite domovinu i sve u domovini.*** I na kraju DOVIĐENJA, koje daje nadu u ponovni susret.

Stina

POSJET KOMUNI

Uoči Božića krizmanici su dobili prigodu za posebno druženje. U pratnji svoga don Mate 28.11.2009. god. uputili smo se put Ugljana (mjesto pored Trilja) u posjet komuni Cenacolo.

Prošlo je nepunih godinu dana od upoznavanja i druženja s bivšim ovisnicima, samo smo ovaj put zamijenili uloge, te smo mi išli njima u posjet, na čemu možemo zahvaliti barba Nikši koji nam je priuštio ovaj izlet..

Komuna u kojoj žive bivši ovisnici nalazi se u manjoj izolaciji, utemeljena je još davne 1983. god. kao muška zajednica. U svijetu se također nalazi šezdeset ovakvih zajednica, od čega u ih u Hrvatskoj ima sedam. Zajednica je osnovana na poticaj časne sestre Elvire. Nekadašnji ovisnici sami su generacijama gradili svoj dom. Žive skromnim životom, glavni prihodi su im donacije, te ono što sami zarade svojom kreativnošću (izrađujući krunice, kipice, slike,...).

Proces liječenja traje tri godine, zanimljivo je da svaki novi član komune dobije svoga anđela čuvara, odnosno jednog starijeg člana koji mu je potpora.

Dvojica mladića podijelili su s nama svoje teško životno iskustvo. Otkrili su nam kako su još kao dječaci sa 14 godina upali u pakao droge, koja im je oduzela najljepše godine života, tj. djetinjstva. Potporu su dobili tek u ovom svom novom domu, gdje su ujedno i shvatili kako nisu imali pravih prijatelja vani u okrutnom svijetu. Tek u komuni su osjetili ljubav i osjećaj pripadnosti.

Bilo je to jedno vrlo ugodno druženje, koje se polako razvija u prijateljstvo. Uskoro su nam uzvratili posjetom na Božićnom klanjanju, pri kojem su nas razveselili svojom duhovnom pjesmom.

Nadam se da ćemo ipak učiti na njihovim pogreškama te izabrati svjetlo, a ne tamu.

Marina Čuljak

GOSTOVANJE ŽUPNOG ZBORA U SOLINU

Nedjelju prije početka korizme, Župni zbor, skupa sa župnikom don Matom, je bio pozvan na gostovanje u župu Solinskih mučenika, u Solinu. Pozvao nas je njihov župnik, don Ante Matešan.

Župnici su dogovorili sve pojedinosti, a na nama je samo bilo da prihvatimo poziv i svojim glasovima uveličamo sv. Misu. Tako smo u dogовору s don Matom Škaričićem i Josipom Tomasovićem voditeljem zbora, potvrdili svoj dolazak u njihovu župu.

Iako smo doznali za nastup dva tjedna prije, bilo je dovoljno vremena da se pripremimo i dobro uvježbamo, kako bismo se pokazali u dobrom svjetlu.

U nedjelju ujutro, 14. veljače, nešto prije 9.30, smjestili smo se u autobus i krenuli prema Solinu.

Tradicionalno, kao i do sada, vozio nas je Nikša Raos. Vrijeme nam nije bilo baš obećavajuće, ali nama to nije omelo raspoloženje. Poslije jednog sata ugodne vožnje, stigli smo na odredište.

Samo najhrabriji pjevači iz solinske župe su nas dočekali ispred crkve, te nam zaželjeli dobrodošlicu.

Sveta Misa je započela u 11.00 sati, predvodio ju je don Mate.

Upravo onako kao što smo svi zaželjeli, sve je prošlo dobro, lijepo smo pjevali i pokazali se u pravom svjetlu.

Poslije mise su nam domaćini pripremili ručak, pa smo se svi zajedno družili, razgovarali, izmjnjivali iskustva.

Kako je don Mate, prigodom dogovaranja gostovanja, dao prijedlog da odemo i do Klisa, svi smo se složili da bi bilo šteta ne otići tamo kada smo već tako blizu, te otkriti neke pojedinosti iz povijesti i kulturne baštine koje do sada možda

nismo ni znali.

Prvo smo posjetili crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije gdje nas je dočekao župnik i rekao nam nekoliko zanimljivosti o crkvi. Unutrašnjost ove crkve je oslikana freskom koja prikazuje sažetu povijest Hrvata, a djelo je slikara Vjekoslava Paraća. Upravo ta crkva pripada zaštićenim spomenicima kulture. Poslije kratkog zadržavanja i fotografiranja krenuli smo na tvrđavu. Autobus nas je dovezao do podnožja, a onda smo nastavili pješice. Neki od nas su bili ponijeli kišobrane, a ostali su se nastojali što prije popeti, kako ne bi pokisnuli.

I tako neki prije, a neki kasnije, stigli smo na tvrđavu. Na samom vrhu se nalazi crkva Svetog Vida. U crkvi smo zapjevali, pomolili se te nam je don Mate dao kratku poduku o crkvi i tvrđavi. Zanimljivo je istaknuti kako je tvrđava Klis zbog svog istaknutog položaja dugo vremena predstavljala teško osvojivu utvrdu. Osvajanjem Klisa 1537. godine Turci su na mjestu nekadašnje starokršćanske katoličke crkvice izgradili džamiju s minaretom. Klis je kratko bio oslobođen 1596., a konačno 1648., kad su ga osvojili Mlečani. Oni su tu utvrdili grad, a džamiju pretvorili u crkvu, te je posvetili u crkvu Svetog Vida.

Tako smo obilaskom tvrđave zaokružili naše jednodnevno hodočašće, te krenuli natrag u Brela. Svi smo se složili kako bi bilo lijepo da češće ugošćujemo druge zborove, te da i mi sami budemo kod nekoga gosti. Stoga se veselimo nekom novom susretu i druženju.

Zorana Ursić

DOGAĐAJI U ŽUPI

KONCERT MEDICINSKIH SESTARA

Dana 21. prosinca 2009. godine, u ponedjeljak pred Božić održan je u našoj crkvi Sv. Stjepana koncert Zbora medicinskih sestara iz Splita i mješovitog pjevačkog društva "Petar Berislavić" iz Trogira. Zborovima je ravnala maestrica Mira Đukić-Milašević, a u crkvi se skupilo malo društvanice ljubitelja lijepih pjesama. Našla se tu i jedna mala skupina turista iz Njemačke koji su provodili svoje božićne blagdane na našem Jadranu. Ovaj događaj im se očito svidio te su zadovoljno napustili našu prohладnu crkvu. Domaćim slušateljima ovaj događaj nije se ništa manje dopao.

Oni koji su se odvažili, u prohладnu adventsku večer, pohoditi našu crkvu bili su počašćeni lijepim glazbenim događajem u izvedbi ovih dvaju zborova. Oni su nam predstavili skladan niz prigodnih adventskih i božićnih skladbi, na hrvatskom i engleskom jeziku. Nažalost, nakon koncerta medicinske sestre su se morale hitro vratiti svojim obvezama, te nije bilo vremena za duže druženje. Ipak, tijekom kratkog osvježenja u župnoj dvorani ljubazno su zahvalile na gostoprivrstvu i oduševile se publikom koja ih je dočekala u našim Brelima. Do sljedeće slične prigode, neka bude žao svima koji su propustili ovaj iznimno lijep i predbožićni događaj u našoj crkvi.

don Mate Škaričić

RUKOHVAT ZA PRILAZ CRKVI GOSPE OD KARAMELA

Narodna je izreka: "zdrav bolesnu ne vjeruje", a mogli bismo je preformulirati: "hitar na nogama ne vjeruje onom koga uzbrdica straši". Slijedom toga potaknuta je inicijativa od nekih starijih župljana da se izradi rukohvat na stubištu koje vodi do crkve Gospe od Karmela

iz smjera ulice Biskupa Biškovića. Rukohvat je izrađen i montiran 27. veljače ove godine. Ovaj mali detalj će olakšati uspon starijim osobama do crkve.

don Mate Škaričić

PASTORALNI ŽIVOT ŽUPE

KRŠTENI:

1. BEPPO RADIĆ, r. 30. X. 2009., sin Matije i Nataše r. Baričević, kršten 31. I. 2010.

UMRLI:

1. MILA KRISTIĆ ud. MARKA, r. 10. XI. 1926., umrla 30. XI. 2009. godine
2. NEDILJKA FILIPOVIĆ ud. TADIJE, r. 18. VI. 1922., umrla 30. XII. 2009. godine
3. MIRANDA BEKAVAC pok. KARAMELA, r. 10. I. 1972., umrla 9. I. 2010. godine
4. ANTE RAOS pok. MATE, r. 16. III. 1930., umro 21. II. 2010. godine

BLAGDANSKI RASPORED

*** *VELIKI TJEDAN* ***

CVJETNICA – nedjelja, 28. ožujka

- 8⁰⁰ - tiha sv. Misa u Solinama
- 10⁰⁰ - svečana sv. Misa u župnoj crkvi
(blagoslov maslinovih grančica, procesija, Misa, pjevanje muke Gospodinove)

VELIKI PONEDJELJAK, UTORAK I SRIJEDA

- 17⁰⁰ - sv. Mise u župnoj crkvi

VELIKI ČETVRTAK - 1. travnja

- 18⁰⁰ - svečana sv. Misa "Večere Gospodnje"
(Poslije sv. Mise slijedi pjevanje "Gospina Plaća".)
Počinje čuvanje Gospodinova groba.

VELIKI PETAK - 2. travnja

(zapovjedni post i nemrs, spomen-dan muke i smrti Isusove)

- 8⁰⁰ - procesija s križem kroz mjesto
- 18³⁰ - počinju obredi Velikog Petka

VELIKA SUBOTA - 3. travnja

- 23⁰⁰ - Počinju obredi uskrsnog bdijenja. Svečana sv. Misa Kristovog Uskrsnuća.
(Na kraju sv. Mise blagoslov hrane.)

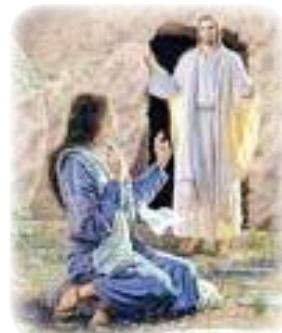
*** USKRS ***

NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODNEGA – VAZAM - 4. travnja

- 9⁰⁰ - sv. Misa u Solinama
- 11⁰⁰ - sv. Misa u župnoj crkvi
- 15⁰⁰ - sv. Misa u crkvi Sv. Jure

USKRSNI PONEDJELJAK – 5. travnja

- 9⁰⁰ - sv. Misa u Solinama
- 11⁰⁰ - sv. Misa u župnoj crkvi

MALI USKRS – NEDJELJA BOŽANSKOG MILOSRĐA –

11. travnja

- 9⁰⁰ - sv. Misa u Solinama
- 11⁰⁰ - sv. Misa u župnoj crkvi

***** SV. JURE MUČENIK *** PETAK TREĆEG USKRSNOG TJEDNA – 23. travnja**

- 18⁰⁰ - procesija i sv. Misa u crkvi sv. Jure

Svim župljanima župe Brela i svim ljudima koji u Krista vjeruju, želimo:

*Sretan i blagoslovjen najveći kršćanski blagdan!
Vaši: župnik don Mate i časne sestre.*

*Neka svjetlo Uskrslog obasja životnu stazu kojom kročite te Vam podari obilje mira, zdravlja, sreće i zadovoljstva.
Sretan Uskrs želi Vam Uredništvo.*

PRVA PRIČEST I KRIZMA 2010. g.

1. Ove godine u našoj župi sv. Stjepana za sakramente Prve isповједи i Prve pričesti se priprema 13 dječaka i djevojčica. Dan proslave Prve sv. pričesti je nedjelja, 9. svibnja 2010. god.

2. Ovo je druga i konačna godina priprave za 28 mladića i djevojaka za sakrament kršćanske zrelosti: sv. Krizmu.

Dan proslave sv. Krizme je nedjelja, 16. svibnja 2010. god.

DOBRA SRCA

Dana 4. veljače 2010. osnovana je udruga pod nazivom „Dobra srca“ sa sjedištem u Brelima.

Osnovni sadržaj ove udruge je okupljanje članova udruge radi rada sa osobama različitim dobnih skupina (djece i odraslih), prezentiranje i promidžba rada udruge, razvitak i unapređenje kreativnog stvaralaštva u različitim oblicima, zalaganje za razvitak u području kulturne baštine:

- ručni radovi
- tradicijski obrt
- izradba suvenira
- organiziranje i vođenje radionice sa različitim sadržajima
- osiguravanje materijalnih sredstava radi uspješnog ispunjavanja svojih ciljeva sukladno zakonu.

Trenutni prioritet ove udruge je uređenje dječjeg igrališta u dvorištu crkve Sv. Stjepana.

Zahvaljujemo se don Mati Škaričiću na potpori i svima koji su nas podržali i onima koji će to učiniti.

Zahvalni!

Udruga „Dobra srca“

CRTICA IZ VJERE I MORALA

“RADIKALNA” ILI “HRABRA I AKTIVNA” DOBROTA?

Već mala djeca, u prvim razredima osnovne škole, slušajući nauk i primjer Isusova života, pomicaju kako je njegov nauk previše lijep i dobar da bi bio moguć. Da ne bi odrastali i živjeli u zabludama, dužnost je vjeroučitelja da ih poduči kako je živjeti kršćanski stvarno moguće. Međutim, nerijetko i odrasli ljudi s čuđenjem reagiraju na poznate riječi Isusove: *A ja vam kažem: Ne opirite se Zlomu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi. Onomu tko bi se htio s tobom parničiti da bi se domogao tvoje donje haljine prepusti i gornju. Ako te tko prisili jednu milju, podi s njim dvije. Tko od tebe što zaište, podaj mu!* (Mt 5,39-42). Mnogi pomicaju kako Isus od nas traži *radikalnu dobrotu* i odustajanje od borbe za pravdom. To ne može biti istina, jer je i sam Isus upitao onoga koji ga je pljusnuo: *Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?* (Iv 18,23).

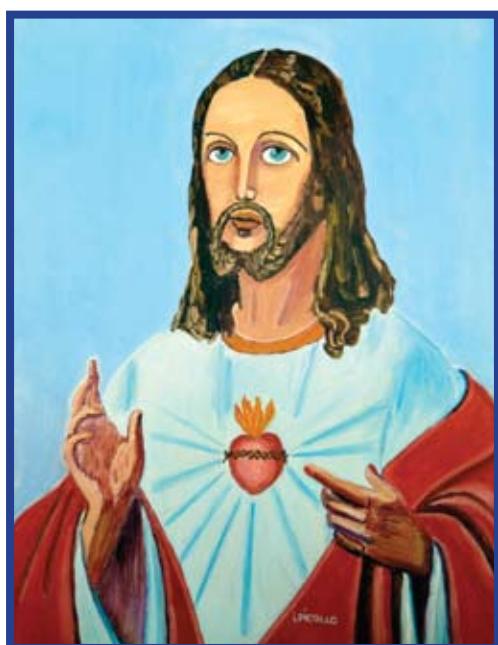
Zato će mnogi, koji sami ne žele ići Isusovim putem, pokušati onima koji se priznaju kršćanima podvaliti kukavičje jaje *radikalne dobrote*. Time žele postići da sebi osiguraju status “*vukova*” u društvu u kojem će “*ovce*” biti miroljubive i tihe. Nas je Učitelj na to već pripremio kazavši nam: *Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. Budite dakle mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi!* (Mt 10,16). Evo nekoliko objašnjenja te mudrosti iz pera Marija Bernardića u Katoličkom tjedniku od 18. listopada 2009. godine:

Kažu da Bog voli dobričine, ali vole ih također bitange i probisvijeti. Zašto? Pajednom

lopopu npr. svakako nije u interesu da pored njega ima i puno drugih lopova. Jer ako će od njega netko krasti dok on bude krai od drugih, koje li koristi od krađe? Zato nije rijetka situacija da upravo lopovi najviše agitiraju protiv krađe, jer kriminal je isplativ samo u onoj sredini gdje su lopovi u apsolutnoj manjini. Ili slično ovome, nitko ne voli više pričati o miru te o bratstvu i jedinstvu od bjelosvjetskih nasilnika čije su fino manikirane ručice zapravo krvave do lakata. Zvući paradoksalno, ali stvar je u biti vrlo jednostavna. Vukovima nije u interesu da ovce počnu trenirati karate. Kad bi vukovi mogli govoriti vjerojatno bi rekli: "Drage ovce, pustite se nasilja; ono je odvratno i primitivno; ostanite takve kakve jeste: krotke, miroljubive i podatne." Svakako ovo ne znači da su se vukovi počeli zanimati za pravdu. Oni zapravo samo manipuliraju pravdom, kako bi učvrstili svoju nadređenu poziciju u postojećem prehrambenom lancu svijeta.

Na osnovi ovoga bismo mogli lako zaključiti kako jedna radikalna dobrota može biti itekako opasna i to dvostruko opasna: S jedne strane, radikalno dobar čovjek se izlaže mogućnosti teškog razočaranja u bilo kakvu dobrotu, jer prije ili kasnije će shvatiti, kako njegova dobrota hrani, podržava i održava zlikovca na životu. S druge strane, radikalno dobar čovjek zapravo čini "magareću" uslugu zlikovcu, jer ovaj bi se morao popraviti i obratiti, a u ovom slučaju se ne može obratiti, jer ga nitko ne potiče na to. Zašto bi on išta mijenjao dok žrtve nijemo šute ili dok samo bedasto bleje. Pa nitko ne mijenja konja koji dobiva utrke.

U ovom svjetlu ćemo naglasiti da su Stari i Novi zavjet jednodušni u onom moralnom imperativu koji veli: "Ako vidiš da ti brat grijesi, opomeni ga da ne bi postao sudionikom njegova grijeha!" Jedna mutava dobrota u konačnici ne može nikome pomoći. Čak štoviše, kako već naglasimo ona je preduvjet i hrana bezakonja. Tome nasuprot, ovaj svijet treba jednu hrabru i aktivnu dobrotu, upravo onu dobrotu koja se neprestano širi i osvaja.

Isusove riječi i život nas sigurno ne potiču na ono što u ovom članku nazivamo *radikalnom* dobrotom. Kad Isus kaže *ne opirite se zlomu*, to izjavljuje dok govori o osveti pa nas želi odvratiti od pomisli da zlim uzvratimo na zlo koje smo podnijeli. Pritom nas nimalo ne lišava odgovornosti da se borimo za pravdu na ovom svijetu, a naročito nas ne lišava odgovornosti da bližnjemu, koji čineći nepravdu riskira da izgubi vječnost, pomognemo pronaći put obraćenja.

don Mate Škaričić

MALO SMIJEHA I MUDROSTI

- Ništa ne očekujem, pa sam zato uvijek beskrajno zahvalan za jednostavne stvari. (Ralph Waldo Emerson)
- Dok čovjek traži mudrost, ljudi ga zovu mudracom. Čim si počne umišljati da ju je pronašao, postane budala. (Voltaire)
- Mudar čovjek donosi odluke sam, budala se povodi za javnim mnijenjem. (Kineska)
- Svi ponekad imamo šašave misli, a samo ih mudri znaju zadržati za sebe. (W. Busch)
- Mudar čovjek pazi kako troši vrijeme i riječi. (Francuska poslovica)
- Tko prizna neznanje, pokaže ga jednom. Tko ga skriva, pokaže ga više puta. (Japanska)
- Mudar čovjek zaboravlja uvrede isto kao nezahvalnik dobrotu. (Kineska)
- Puno znati još uvijek ne znači biti mudar. (Heraklit)
- Govoriti, a ne misliti, isto je kao pucati, a ne ciljati. (Talijanska mudrost)
- Dvije su stvari beskonačne: svemir i ljudska glupost. Mada za svemir još nisam posve siguran. (Albert Einstein)

TEHNIČKO IZRAŽAVANJE

Ivane, opet si bio rastresen preko cijele mise – ukori župnik ministranta.
Oprostite, velečasni – branio se Ivan. – Mozak mi je bio spao na rezervu.

MATEMATIKA

Pero, ako zgrada ima šest katova, a između katova po 20 stepenica, koliko ćeš stepenica morati prijeći da se popneš na šesti kat? – pitao je učitelj.
Sve do jednu – odgovori Pero.

PRAVI ODGOVORI

Zašto pas toliko voli kosti? – pita Goran malog Ivicu.
Što će drugo voljeti kad ljudi pojedu meso – odgovori Ivica.

Koji je glavni dio sv. Mise?
Kad svećenik kaže: Idite u miru.

Što ćeš biti kad odrasteš? – pitali malu Anu.
Bit ću velika – odgovori malena.

(pripremila Vanja Sokol)

ZAHVALJUJ GOSPODINU

*Svim srcem zahvaljuj Gospodinu
za milosti koje ti je darovao
jer On te je u život pozvao
i za život izabralo.*

*S ljubavlju zahvaljuj Gospodinu
za križeve i trpljenja
koje ti je dao...
da ih ne možeš nositi sam
oduvijek je znao*

*zato je i za tebe
svoj PUT KRIŽA
odabrao.*

Roza Brkušić-Hrvoslava